

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, usadni D 0-30, poslane, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, štetilno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Sedem suhih let

Znana je svetopisemska pripovedka o sedmih debelih in suhih kravah in o sedmih suhih letih, ki so pojedla sedem debelih let.

Vse izgleda, da se je začel ves svet dandanes približevati sedmim suhim letom. Ogromno premoženje, ki se je med vojno in po vojni kopičilo v skladnicah papirnatega denarja, začena kopneti kakor sneg ob toplem pomladnem vremenu.

Tudi v naši državi so poslanci, vlada ter drugi odgovorni krogi prišli do prepričanja, da je treba začeti drugače živeti kakor se je žvelo in gospodarilo do sedaj. Jugoslavija ima okroglo 18 milijard kron papirnatega denarja. Zaradi vedno rastočih izdatkov je bila do sedaj država primorana še vsak mesec nekaj papirja na novo namakati, ako je hotela pokriti vsakdanje potrebe. Tudi v drugih državah ni nič boljše ali pa še slabše. V Avstriji so natiskali že koliko bankovcev, da sedaj izdajajo le še 100.000 tisočake, ker bi tiskanje manjših bankovcev več stalo, kot bi znašala njihova vrednost. Nič manj kot za 133 milijard mark bankovcev kroži v Nemčiji. Madžarska ima čez 25 milijard kron papirnatega denarja, Češko-Slovaška čez 12 milijard kron. Francija ima 36 in pol milijarde papirnatih frankov in Italija okoli 40 milijard lir iz papirja.

Četudi ima naša država — kakor vidimo — v primeri z drugimi še majhno število papirnatega denarja, vendar je treba na vso moč gledati nele, da se sedanje število na noben način ne poviša, marveč tudi na to, da se počne počasi bankovce jemati iz prometa tako, da bomo s časom od 18 milijard zleđi nazaj na eno milijardo in še nižje. Kajti šele potem bo naš denar zopet kaj vreden in šele potem bodo ljudje groš zopet bolj spoštovali kot pa danes 20 ali 100 kron.

Velikansko težav in gorja leži v tej razliki med eno in 18imi milijardami, ki ne pomenijo za državo drugega kot ogromen dolg. Vsakdo pa ve, da se, dolgov težje vračajo, kot pa delajo.

«Hraniti in več delati» to geslo jo danes na mestu. Hraniti mora država, hraniti morajo pokrajine, hraniti občine, hraniti pa tudi vsi državljani od mladih do starih.

Država hoče za vsako ceno napraviti svoje izdatke v ravnotežje z dohodki. Zato se je vlada odločila prihraniti kjer se le kaj da. Začela je pri vojaštvu in pri uradnikih, katerih število se bo izdatno skrčilo. Tudi še marsikje drugod bo treba skrčiti izdatke države in vlada se ne sme ustrašiti godrnjanja in zabavljanja, ako ljudem to ne bo všeč. Tudi bolnik je hnd na zdravnika, ki mu zasadi

nož v bulo na životu. Ko ozdravi, mu je vendarle hvaležen.

Položaj je tak, da s samim štedenjem na noben način ni mogoče spraviti državnega proračuna v red. Zato je neobhodno potrebno, da se z davčnim vijakom iztisne iz šparovcev papirnate krone. Davčni vijak je vedno neprijetna stvar, ako naj se tudi ž njim zdravijo od svetovne vojne prizadane rane, je pa davčni vijak nekaj zelo hudega. Za nobeno drugo stvar na svetu ljudje tako neradi ne dajo denarja kot za davke. Posebno težko gre sedaj denar od onih, ki so si ga med vojno in po vojni napravili čeden kupček. Razumljivo je to. Ni pa nobenega dvoma, da pride sedaj po sedmih debelih letih sedem suhih let, ako hočemo, da bodo vsaj naši otroci in njih potomci uživali lepše življenje v srečnejši Jugoslaviji. Le kratkovidni ljudje, katerim tudi svetovna vojna ni odprla oči, lahko mislijo, da je mogoče posledice svetovne vojne čez noč in z lahkoto preboleti.

Ljudje današnje dobe morajo biti pripravljeni še na velike žrtve na korist bodočim rodovom. Zavedati se morajo, da je njihova poglavitna naloga storiti vse, kar se da, da bodo žrtve sedanjosti čim lažje prenosljive in kar najbolj pravične. Vse, kar je še zmožno za delo, se mora dela lotiti, le stari ljudje, bolniki in nežna mladina imajo pravico zahtevati, da se jih vzdržuje in varuje.

Tako je in nič drugače. Ni ga poštenega in pametnega človeka, ki bi mogel to žalostno resnico drugače naslikati. Tudi je izključeno, da bi mogla katerakoli država, katerakoli vlada, ali katerakoli politika vrašanje obnove evropskih držav rešiti drugače, kakor povedano.

Primorček in zamorček

(Z dežele.)

Gola in žalostna je resnica, da imamo Primorčke in Primorje, potrebno naše podpore. Ravno tako pa je tudi resnica, da nas afriški zamorčki nič ne brigajo. — Po naključju sem dobil v roke knjižico o zamorčkih in čital, kako se neki duhovniki trudijo za rešitev zamorčkov. Zamorčki so jim «prirastli k srcu», a Primorčki in Primorje jim je deveta briga. Še celo naprotni so Jugoslovanski Matici, katere cilj je, podpirati neodrešene brate. Ti-le za zamorčke vneti duhovniki bi mnogo bolje storili, če bi podpirali svoje duhovniške tovariše in učiteljstvo, ki vztraja kljub vsemu divjaštvu italijanske dvatisočetne kulture na svojih mestih.

Če pomislimo, da je med duhovniki, ki so se podali v Afriko, mnogo takih, ki so jim postala doma tla prevroča zaradi raznih prestopkov in da so zato morali oditi, gledamo pač lahko z nezaupanjem na nje, ki

agitirajo sedaj nazaj za afriške zamorčke in navajajo, koliko in koliko so plačali odkupnine (Glej misijonski koledarček za leto 1922.).

Prva naša dolžnost je, da pomagamo Primorčkom, potem pridejo šele drugi, katerih niti ne poznamo in kateri ne poznajo nas in nas gotovo tudi ne potrebujejo. Pomagajmo našemu učiteljstvu in duhovščini, ki vstraja na svojih mestih in tako brani, da se naša mladina v nedočenem ozemlju ne poitalijanči in ne pozabi svojega materinega jezika. Podpirajmo rajše našo Jugoslovansko Matico! Ko bodo naši bratje videli, da niso zapuščeni in pozabljeni od nas, bodo tem lažje prenašali krutosti in žaljenja od strani italijanskih oblasti in fašistov.

Slovensko ljudstvo je verno. Mnogo naših ljudi je že romalo v Rim in pustilo tam lepe denarce za sv. očeta, za katerega se tudi doma nabira, dasiravno je ta bogat, kot ni nihče od tistih, ki zanj darujejo. Toda papež ni zato Slovencem nič hvaležen. Še nič nismo slišali, da bi se sv. oče v svoji svetosti in pravičnosti resno zavzel za naše trpine v Primorju, katerim požigajo fašisti družvene domove in domačije. Niti z mezincem ne migne za ubogo slovensko paro, ki trpi in obupa v svoji nesreči. Gotovo pa podpira zamorčke v Afriki in so mu kot Italijanu gotovo ljubši, nego Slovenci pod italijanskim jarmom.

Pomagajmo rajše Jugoslovanski Matici. Namesto za zamorčke plačujmo rajše 1 dinar mesečno za članarino pri Jugoslovanski Matici. Ko rešimo naše Primorje in Primorčke, potem pa rešujmo makar druge, ki nas sicer prav malo brigajo. Ne mečimo denarja v stran za zamorčke! Od tega denarja imajo končno zamorčki zelo malo, pač pa oni, ki vodijo «zamorsko organizacijo» in si polnijo žepe in trebuhe na račun ljudske neumnosti.

Rusija nehava biti raj za lenuhe

Po poročilih iz Moskve, postajajo inozemski boljševiški pristaši, ki nimajo na razpolago ničesar drugega kot lepe besede in obljube, vedno manj in manj priljubljeni v Rusiji od časa naprej, ko se je zopet uveljavila svobodna trgovina ter se na novo začel uvajati prejšnji kapitalistični sistem.

Doba prostih hotelov, prostih avtomobilov, proste vožnje po železnicah in proste vstopnine v gledališča je minula. Vladne krčme, kjer so gostje sovjetske vlade lepo brez denarja živeli, so se izpremenile v hotele, kjer morajo plačevati inozemci z inozemskim denarjem, in sicer toliko kot v najboljših hotelih v Londonu ali Parizu.

Vsled tega so se pričeli mednarodni modrijani, pesniki in drugi takšni ljudje, ki so prišli v Rusijo

v domnevanju, da bodo živeli na stroške sovjetske vlade, seliti.

Med to čudno mešanico je najti Indijce, Kitajce, Japonce, Afganistane, Kurde, Asirce, Egipčane, Siameze, Francoze, Angleže, Nemce in Amerikance in nikdo med temi ni mogel sprijazniti svojih sanjarsko-lenuharskih naziranj z nenadno odločitvijo sovjetske vlade, da denar še vedno nekaj velja in da ga mora imeti vsak inozemec ali Rus, če hoče kaj dobiti.

To je pomenjalo za te ljudi krut konec prijetnih sanj. Številni teh inozemskih gostov sovjetske vlade so prišli naenkrat do prepričanja, da jih pogrešajo doma in reka inozemskih pristašev boljševizma je pričela pojemati.

Sedaj prihajajo v deželo namesto profesorjev in komunističnih agitatorjev trgovci, fabrikanti in inženjerji. Razprave o duševni kulturi se morajo umakniti razpravam o poljedelstvu in načinu, kako bi bilo mogoče spraviti v deželo več poljedelskih strojev.

Polkovnik Lynch, prejšnji član angleškega parlamenta ter znan po vsem svetu zaradi junaškega načina, kako se je zavzel za stvar Burov v Južni Afriki, je imel nedavno v Moskvi predavanje o filozofiji povsem nove vrste. Moskovsko občinstvo pa je očitvidno site modrovanja, kajti pokazalo je le malo zanimanja za njegova učena izvajanja.

Ves čarobni blesk, s katerim se je znal odevati komunizem, je izginil iz Moskve in ljudje, tako komunisti kot njih nasprotniki, so zopet pričeli govoriti jezik navadnih treznomislečih človeških bitij, zlasti sedaj, ko vlada v Rusiji strahota gladu.

S tem so napočili težki časi za one inozemce, ki so mislili, da jim je za vedno zagotovljen topel kotiček v ruskem komunističnem paradižu.

Prišlo je razočaranje, ki je moralo priti, kajti od samega modrovanja se ne da živeti, če nihče ni rad delal. Sedanje strahote lakote bodo boljševikom zelo odprle oči. Kmetstvo prebivalstvo in drugo delavstvo že dolgo uvideva, da je boljševizem le prazen sanj in fantazija!

Kako bo čez 200 let

Na to vprašanje odgovarja v nedeljski prilogi češkega kmetkega lista «Role» inženjer L. Stehlik.

Čez 200 let...! Oh, to bodo izpremembe! Samo škoda, da nihče od nas te dobe ne doživi. In če bi se človek, ki je končal danes svoje zemeljsko pot, čez 200 let znova probudil, bi ne poznal več sveta. Občudoval bi, kam je prišlo ljudstvo, tekem dveh stoletij.

Človek je neizčrpljiv v iznajdljivosti, v napredku in spopolnjevanju.

Ako bi mi živeli pred dvesto leti in bi nam kdo takrat dejal, da pride doba, ko bodo leseni in kovani ptiči prenašali človeka v nekoliko urah iz jednega dela sveta na drugega, bi se mu smejali. A glej! Danes imamo aeroplane, ki preplujejo v eni uri tudi 250 in več kilometrov in ki prenesejo v par urah iz Londona v Pariz, Marsej, Neapel, Carigrad in Bagdad.

In če bi nam pred 200 leti kdo rekel, da pride doba, ko bo človek lahko potoval pod morsko gladino iz enega morja v drugo, bi ga proglasili za blaznega. In vendar so prišli podmorski čolni!

In če bi nam kdo pred nekoliko leti dejal, da bomo lahko iz Prage govorili do Njujorka ali Vešingtona v Ameriki! Takega človeka bi pomilovali, češ, da nima v glavi vse v redu. A leta 1921. je bil v Berlinu koncert, katerega smo prav lepo poslušali v Pragi na brezžični telefonski postaji.

Vse to je končno že več ali manj znano. Odgovoriti pa nam je treba na vprašanje: Kako bo čez 200 let?

Da ne mučimo čitateljev predolgo, odgovorjamo na kratko: Svet čez 200 let in današnji svet — kakor nebo in zemlja.

Predvsem bodo izginili današnji osebni vlaki. Mesto njih bodo vozile električne železnice. Vsakih pet do deset minut odhajal bo z postaje nov električni voz, tako, da ne bo nobenega čakanja več na vlak.

Elektrika bo sploh obvladala svet. Zakladi premoga pod zemljo se izčrpavajo in človek se mora že danes ozreti po drugem viru toplote in svetlobe. Topilo, kuhalo, pralo, likalo se bo z elektriko. Odpade kurivo, odpadejo dimniki in sedanje peči. Zrak bo bolj čist.

Odkod naj vzame človek električno moč? vse male in velike vodne sile se bodo izkoristile, da ženejo stroje s pomočjo elektrike. Tudi morske struje, plima in oseka se bo v ta namen porabila. Vetrovi bodo služili proizvajanju elektrike in druge gonilne sile.

Aeroplan postane tako vsakdanja pomoč, kakor danes bicikel. Današnje aeroplane bodo že zdavnaj vrgli med staro železo, a namesto njih bodo letali po zraku aeroplani lahki, lahko gibljivi in popolnoma varni. Današnja vrtljiva (propeler) odpade in «veliki ptič» se bo vzdigoval pod nebom s pomočjo gibčnih peroti kakor orel ali čaplja... Že danes se delajo v Nemčiji poskusi z letali brez motorja in brez vrtljive.

Čez 200 let bo čisto natančno ugotovljeno če in kako rastlinstvo in živalstvo živi na mesecu, na Marsu in drugih zvezdah. In če se ugotovi, da na primer na Marsu žive bitja, ki so podobna nam, po telesu in po duhu, jih bo mogoče kmalu nato videti fotografirane v katerem koli ilustrovanem listu. A ne samo to: Ako so tamkajšnji prebivalci tako inteligentni kakor mi, bomo mogli stopiti z njimi v «pismeni» ali «ustni» stik. Sedli bodo kratkomalo k telefonu in pripovedovali prebivalcem na Marsu kaj se je tekom dneva in noči dogodilo na zemlji, oni pa nam bodo javili kaj se je dogodilo na Jupitru in še naprej in naprej v neskončnem prostoru...

Ne pretiravam, a sem trdno prepričan, da dovede čez 200 let človeka veda in znanost do kraljestva nemogočih stvari. Čez 200 let bo človek v pravem pomenu besede povsod prisoten, vse bo videl na lastne oči, slišal na lastno uho in naj bo stvar, ki jo bo hotel videti, ali slišati, tudi stotisoče milj daleč.

Splošno blagostanje se dvigne in današnja «dolina solz» se izpremeni v raj. Tako bi si mi danes zamišljali svet čez 200 let. Vprašanje pa je, če bo tudi človek, ki bo živel čez 200 let, videl v takratnem svetu raj. Nasprotno. On bo bržčas še bolj nemiren kot smo nemirni mi danes, on bo v svojih zahtevah še manj skromen, kot smo danes mi. Čutil se bo še bolj nesrečnega in želel si bo vse več, več, več... Kaj vse?

Na eno vprašanje ne morem dati zadovoljivega odgovora. Ali se bo posrečilo čez 200 let podaljševati človeško življenje? Ali s tem vprašanjem naj se pečajo drugi strokovnjaki, zlasti zdravniki.

A čez 500 let? Čez 1000 let? Ne. Te dobe si ne morem zamisliti. Tudi najbujnejša fantazija si ne more napraviti slike, kako bo čez 1000 let.

Nikakor ni resnica, kar se tolikokrat sliši in bere, da je današnje človeštvo na vrhuncu svoje popolnosti. Ne, človeštvo je danes šele v ple-nicah.

Politični pregled

Kakor smo že zadnjič poročali, ima zaroka oziroma poznejša poroka našega kralja Aleksandra z rumunsko princesinjo Mariolo velik politični pomen za našo državo, ker pridemo tako v tesnejše zveze z Rumunijo, s katero smo se doslej vsled Banata kljub zvezi gledali nekoliko postrani.

To zbližanje z Rumunijo ne ugaja Italiji,

ker bo s tem konec njenih proti jugoslovanskih spletk v Rumuniji, katero je Italija vedno ščuvala proti nam. Zato nestrpno italijansko časopisje zelo poparjeno piše o tej zadevi.

Početkom marca prispe v Beograd kraljeva zaroka,

da si ogleda našo prestolico. Bodoča naša kraljica Mariola pride s svojo materjo kraljico Marijo in najbrže tudi s svojo sestro princezino Lijano. Bodoča naša kraljica si bo ogledala tudi Sarajevo, Dubrovnik in najbrže Split in Šibenik.

V narodni skupščini je na dnevnem redu

razprava o vladni deklaraciji.

Doslej so govorili le še opozicijski govorniki, ki so se med drugim več ali manj dotaknili tudi hrvatskega vprašanja, t. j. hrvatske politike, ki se upira edinstveni državi in hrvatske opozicijske stranke nočejo poslati svojih poslancev v narodno skupščino. To vprašanje je pereče in ga bo treba končno razvozlati.

Z Albanci imamo neprestano sitnosti. Komisija zveze narodov je prejela od albanske vlade poročilo, da se zbirajo naše čete ob albanski meji.

Naš švicarski poslanik Jovanović je resničnost tega poročila sicer zanikal, navzlic temu pa se bo vrnila preiskovalna komisija zveze narodov nazaj v nevtralni pas med Jugoslavijo in Albanijo, da se bo prepričala, kaj je na stvari resnice. Seveda so za temi albanskimi spletkami zopet Italijani, ki nam hočejo škodovati, kjer bi se le dalo.

Razcesarica Cita še ni izgubila upanja, da postane madžarska vladarica. Sedaj je prišla pod pretvezo, da obišče svojega bolnega sina Roberta, v Švico. Kakor poročajo listi je Cita iz Švice nenadoma zopet izginila.

Vsled tega so se razširile vesti, da je odšla na Madžarsko, kjer hoče doseči, da bo njen prvorojenec Oton proglašen za kralja, a ona sama za regentinjo. Da se to prepreči, je naša vlada že napravila potrebne korake — seveda za slučaj, da je Cita res na Madžarskem, kar se bo zvedelo v nekaj dneh.

Začetkom marca se bo vršila v Genovi

velika gospodarska in finančna konferenca,

katere se bo poleg ostalih držav udeležila tudi Avstrija, Madžarska, Bolgarija in Rusija. Ta konferenca

se utegne razviti v svetovno konferenco, kakor jih malo pozna zgodovina. Naša država, ki je prejela vabilo na to gospodarsko konferenco, pošlje tja dva zastopnika. Obravnavala bo konferenca vsa vprašanja, ki se tičejo obnove Evrope, ki je v vojni toliko trpela.

V Franciji je stara vlada odstopila in se je sestavila nova pod Poincarejem, bivšim predsednikom francoske republike za časa vojne. To pomeni,

da bo Francija napram Nemčiji še manj popustljiva,

kot je bila doslej. Poincare je zagrizen sovražnik Nemcev in bo zasledoval nespravljivo politiko proti Nemčiji. Nova vlada bo stala na stališču, da mora Nemčija brezpogojno izpolniti vse obveznosti iz versajske mirovne pogodbe napram Franciji. Ta politika ne bo rodila dobrega sadu, ker Nemčija se itak trudi izpolniti svoje obveznosti in plačati obroke vojne odškodnine, kolikor je v njeni moči.

Med Avstrijo in Češkoslovaško se je dosegel pred kratkim v Lani sporazum glede skupnega nastopa v skupnih vprašanjih. Avstrijske stranke ta sporazum odobravajo, le vsemenska stranka je proti njemu. Zaradi tega

je prišlo v Avstriji do vladne krize. Odstopil je vsenemec notranji minister dr. Waber. Kakor se pričakuje, bo sploh odstopila cela vlada in bodo novo vlado v Avstriji sestavili najbrže sami klerikalci z drjem. Mayerjem kot ministrskim predsednikom.

Dopisi

Vodice. Prav nič se ni čuditi, da umori pet vaških fantov v službi se nahajajočega orožnika zato, ker je prijel nevarnega dezerterja in s tem vestno izpolnil svojo službo — če pomislimo, kako ostudna gonja proti državi in vojaštvu se uganja na deželi. Dne 8. januarja se je tu celo v cerkvi stresala jeza nad vojaštvom, češ vojaki požro milijone in milijarde, zadostovale bi nekake straže in pa nekaj malega uradnikov in vse to bi se z majhnimi stroški vzdrževalo. Pa tudi o drugih prilikah se neuko in nevedno ljudstvo hujska proti vojaštvu in sploh proti vsemu, kar ni na klerikalni podlagi. Če pa so taki klerikalni hujskači v nevarnosti, da bi se jim kak las skrivil, potem zahtevajo takoj orožništvo in tudi vojaštvo; tudi jim je prav, da je njihova lastnina, oseba, vas in dežela proti sovražnikom zavarovana ter da so v

I. A.:

Gorni mož

(Koroška.)

Kadar se razsrdijo gornji ali vodni možje in drugi slični prebivalci širne prirode, bi ljudem slaba predla, če ne bi imeli sredstev zoper nje. K sreči pa je urejeno tako, da niti gornji, niti povodni, niti divji možje nimajo neomejene oblasti nad ljudmi in se jih lahko ogne in ubrani vsakdo, kdor dobro ve, kako je treba občeovati z njimi.

V splošnem so vsi ti orjaki dobri in prijazni ter radi pomagajo ljudem, včasih pa dobe svoje muhe in so nadložni. Sicer pa morda niti takrat ne bi mučili ljudi, če bi vedeli, da so to res ljudje. Tega pa velikani ne vidijo in ne spoznajo. Kadar človek sreča gornega moža, se mu mora vedno izogniti na levo stran, sicer se mu lahko primeri isto kakor kmetu, ki je srečal nekoč na večer orjaka, ki se ga je tako prestrašil, da v hipu ni vedel,

kako in kaj. Gornji mož je bil ves kosmat ter je šlapal po poti kakor grozansko strašilo, a čez ramo je nosil precej veliko sekiro. Kmet se mu je v naglici izognil na desno stran in hop! — pa je že imel sekiro na hrbtu za pleči. Možakar je bil ves nesrečen in obupan. Ko je namreč prišel domov, je moral z bridkostjo spoznati, da ni mogoče izruvati sekire iz hrbta. Izpraševal je vsekrižem; a brez uspeha. Nazadnje je le dobil ta nasvet:

«Pojdi čez leto dni ob istem času na isti kraj ter čakaj gornega moža!» —

Kmet je ubogal in nosil vse leto v hrbet zasekano sekiro potrpežljivo okrog. Čez leto dni je potlej šel in se postavil na pot. Ko je prišel gornji mož do njega, se je razveselil:

«Aha, tukaj je tisti štor, kamor sem lani zasekal sekiro!»

Ob teh besedah je izruval sekiro in zapazil, da je krvava in se je začudil:

«Glej no! To je pa kri.»

A kmet:

«Me pa tudi boli.»

Zdajci so se orjaku odprle oči.

«Ali si ti? Človek?»

Ko je kmet spoznal, da je zdaj mogoče govoriti z orjakom, ga je kar nahrulil:

«Kaj nisi vedel?»

Gornji mož se je zarežal, da so se zamajale smreke vseokrog, in je potrepljal kmeta po tistem kraju, kjer je ževala rana, ki je povzročila sekira.

«I, prijatelj, če bi bil jaz vedel...»

Po teh besedah so izginile vse bolečine in rana je bila v hipu zaceljena. Spričo tega sta bila zdaj naenkrat dobra prijatelja. Orjak je spremil kmeta domov in se je vso pot prijazno pomenkoval z njim.

«Malo tiste bele vode mi boš dal, da bom lahko pod tvojo streho spal», je dejal, ko sta se bližala hiši.

Kmet je brž obljubil mleka in gornji mož je šel z njim in je kar

legel v peč. A mleka je bilo čim dalje več pri hiši.

Tako je hodil gornji mož dokaj časa gostovat v kmetovo peč in je bilo vse v redu in prav. Pomagal je nevidno pri mnogem poslu in je odvracal nesrečo v gozdu pri nevarnem delu.

Nazadnje se ga je kmet naveličal in se ga je hotel otesti. Zato mu je pri priliki nastavlil namesto mleka žganja pred peč. Gornji mož je popil vso pijačo, ki ga je naposled tako omotila, da se ni mogel niti gani. Takega so potlej ljudje ujeli in ga izpraševali najrazličnejše reči. Revež je vse povedal in je nazadnje prosil, naj ga že vendar izpuste, da pojde po svojih potih. Kmet se ga je res usmili in ga je izpustil. Komaj pa je bil gornji mož prost, se je začel rogati.

«Ti si pa, ti! Gornega moža uloviš, pa tega ne vprašaš, kaj pomeni križ na orehu. To je več vredno kot pol sveta, a zdaj ne boš vedel nikoli!» In je izginil za vedno.

vseh teh zadevah popolnoma brez vsake skrbi. Klerikalnim veljakom na deželi bi bilo seveda najljubše, napraviti v vsaki fari po več graščin ali pa kloštrov, kupiti sčasoma vso zemljo od kmetov in bajtarjev in jih potem vzeti v graščine in klostre za hlapce. Tako daleč pride prav lahko sedaj vsak samostojen kmet ali kajžar, če se bo ravnal po navodilih različnih hujšakačev, katerim je samo za nadvlado in za udobno življenje. V dosego svojega cilja hočejo obdržati ljudstvo neuko in nevedno in v ta namen prepovedujejo napredno čtivo, napredne organizacije, napredna društva in sploh vse, kar diši po svobodi, samozvesti in samostojnosti, šolstvo hočejo dobiti popolnoma v svoje roke, učitelje bi imeli radi za mežnarje in hlapce, učiteljice pa za hišne in dekle. Nedeljo za nedeljo se razgraja v cerkvah proti sokolstvu, proti šolstvu in učiteljstvu, niti njihovih plač jim ne privošči. Ljudstvu se raz leco pripoveduje, da se hoče križ iz šole spraviti, da kmalu ne bo smel duhovnik v šolo in še druge take budalosti, ki naj bi zavedle ljudstvo k upor proti šoli, šolskim oblastem in učiteljstvu. Pa hvala Bogu, ljudje so bolj pametni, kakor klerikalni hujšakači, in gredo svojo pot naprej, ne da bi se zaradi tega jezili, ker vidijo sami prav dobro, da se poučuje po šolah ravno tako, kakor se je pred leti. Po eni strani pišejo in govorijo klerikalni junaki, da je sedanje ljudstvo pokvarjeno, udano nemoralno, zapravljivo, neubogljivo in samopašno ter da se ne ljubi med seboj — po drugi strani pa udrihajo po vsakemu, ki jim noče slepomišiti, kimati in dajati, makar če je tudi odkrito veren, pošten in potrpežljiv človek. Pa kaj poštenost, vernost, potrpežljivost in ljubezen — če nisi pri njihovi stranki, nisi za nič in le takrat se za kaj, kadar rabijo od tebe biro in denarja, ki ga nimajo in ga ne bodo imeli nikdar zadosti in če jim ljudstvo tudi vso svojo revščino skupaj znese.

Polhovgradec. Naš sedanji občinski tajnik, nekdanji gospod župan Rihar se ni ravno toliko iz lastnega nagiba ponižal, da je zamenjal župansko čast s tajništvom, ampak je storil to tudi nekoliko prisiljen že zavoljo tega, ker je nekaj odbornikov njegove stranke pri zadnjih volitvah le pod tem pogojem pristalo na njegovo listo, da on ne bo več župan, kar pa je že vseeno. Gerjol je le njegova senca. To spričuje prav posebno občinska doklada na vino, ki je višek klerikalne nesramnosti. Po svojih listih odrihajo klerikalci po trošarini na vino, doma nam jo pa še zvišujejo. Tak nesmisel se ni mogel poroditi kje drugje, kakor v Riharjevi glavi. Rihar se je že kot župan kaj rad jezil nad pijanci, dasi tudi njemu vino včasih zleze ne samo v lase temveč tudi v noge. Da nam je toliko let županoval, se nima zahvaliti volilecem, temveč gospodom, ki so ga vedno vneto podpirali pri volitvah, kar so najbrže storili zato, ker je še kot mlečnozob fantin spovedoval mlada dekleta v cerkvi, drugega povoda skoro niso mogli imeti. Že pri volitvah pred vojno bi padel, kakor je dolg in širok. Rešil ga je samo Bambičev svinčnik, ki mu je pri volitvah pridobil gotovo več kot polovico glasov, tako da je zmagal s prav majhno večino. Balantinov atek so tudi imeli navado, pitati Pograjce z berači, pri čemur so gotovo imeli dober namen jim pomagati. Seveda tega niso poznali drugje, nego pri mošniških, katere so jim znali atek prav dobro lajšati. To je kratek obris Riharjevega županovanja, ki se pa še lahko spopolni, ker polhovka še ni prazna.

Trbovlje. Na »pojasnilo« v »Novem času« z dne 9. t. m., kjer se zaletava v mojo mirno in neznatno osebo razkačen Kristusov vojak, se je prosto-voljno oglašil danes pri meni dopisnik iz Trbovelj in izjavil, da je vsakemu na razpolago, kdor se zanima zanj in njegov ton. Predložil mi je toliko

zanimivega in pikantnega gradiva — med drugim original pisma rudniškega ravnatelja Heinriha z dne 6. marca 1914. g. župniku Časlu, v zadevi nemškutarskih občinskih volitev, stenogram najlepših župnikovih pridig med vojno, korespondenco Marijinih devic glede škofove knjige o spolnem življenju itd. itd., da moram priznati njegovo veliko obzirnost proti duhovnikom. Aka pa je tem gospodom drago, naj me še malo podregajo ali podnecirajo, kakor je že eden storil pri g. nadzorniku, tedaj jaz za svojo osebo odklanjam vso odgovornost za nevesele posledice. — Sv. Katarina, 12. 1. 1922. A. P.

Hrastnik. Posebnost našega kraja je, nimamo cerkve. Naše versko življenje obstoja samo v tem, da pride tedensko nek rimski agent za »Bogoljuba«, »Angeljčka«, »Domoljuba«, »Novi čas«, »Zamorčka« in podobne liste za Culokafre v naš kraj, pretepe nekaj otrok, ker ne hodijo v cerkev v daljne Trbovlje ali Dol, pa zopet odide. Hrastničani pravijo, da si bodo zgradili pravoslavno cerkev, ker ne marajo katoliške duhovščine, katera ne pozna ljubezni do bližnjega.

Sokolstvo

Občnji zbor Sokola v Sodražici se je vršil dne 8. t. m. ter se je izvolil sledeči odbor: starosta br. Jože Obrstar, podstarosta br. Matija Žitko, načelnik br. Evg. Ivanc, tajnik br. Jože Ivanc, matrikar br. Ivan Fajdiga, blagajnik br. Frane Košmrlj, načelnik prosvetnega odseka br. Viktor Kovač, načelnik odseka za zgradbo sokolskega doma br. Viktor Drobnič, društveni gospodar br. Janez Petrič, odbornika: br. Franc Mikolič ter br. Jože Levstek; namestnika br. Lojze Gnidica in sestra Mici Kovačič; računsko preglednika br. Gornik Andrej ter br. Ivan Arko.

Sokol v Žalcu ima v soboto 21. januarja ob 20. uri v gostilni br. V. Kukeca občni zbor.

Sokol v Rogaški Slatini je izvolil sledeči odbor: starosta br. dr. Franjo Kolterer, podstarosta br. Ivan Glinšek, tajnik br. Janko Vertin, načelnik br. Ivan Perger. Poleg tega je izvoljenih še 6 odbornikov.

Prosveta

Henri Barbusse, Ogenj. (Dnevnik desetnice). Poslovenil Anton Debeljak. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Strani 340. Cena broširani knjigi 18 Din po pošti 2 Din več. Izšla je pravkar kot peta knjiga »Prevodne knjižnice« gorenje delo slovečega francoskega pisatelja, ki je živel kot prostak poldrugo leto v svetovni vojni. V romanu riše pisatelj z živimi potezami življenje v strel-nik jarkih. Kdor je bil sam v svetovni borbi, mu bo delo osvežilo lastne spomine; kdor se je tiščal med zaled-niki, utegne tu spoznati strahote ljud-skega klanja. Ti preprosti vojaki pri-povedujejo, sodijo in obsojajo brez-mejno prelivanje krvi. Za dolgimi od-stavki groze in gorja prisije svetla nada, vera — v napredek človeštva. Uspeh Barbussevega umotvora se raz-vidi iz ogromne naklade: v dveh letih se je razprodalo nad 230 tisoč iz-vodov. Delo je prevedeno skoro v vse evropske jezike. Spričo redkih vr-lin Barbussevega sloga je upati, da bo tudi naše občinstvo pridno segalo po novi knjigi. Naslovno sliko je oskrbel S. Šantel. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, na-sproti glavne pošte.

Naročajte in širite „Domovino“!

Moderna nečakinja.

Neka tetka je prišla z dežele v mesto, da poseti svojo nečakinjo.

Ko vstopi v njeno sobico, bi bila tetki skoro zastala pamet. Nečakinja jo je namreč sprejela s cigareto v ustih.

»Za božji čas, dete, ti kadiš ci-gare?«

»Oprosti, tetka, to je samo danes, ker se mi je včeraj razbila — pipa.«

NAKUPNA CENA ZA UMETNA GNOJILA.

Kmetovalec mora dandanes vse drago plačevati. Tudi umetna gnojila so postala draga. Apneni dušik stane 520 K, kostni superfosfat 580 K sto kil itd. Marsikateri kmetovalec se zboji teh stroškov, ker ni zadosti prepričan, da se mu bodo izplačali. Zunaj po deželi se spodtikajo tudi na tem, da jih umetna gnojila veliko več stanejo kakor pa v Ljubljani in njeni okoli-ci, ker morajo trpeti drage stroške prevoznje po železnici in po-tem še do doma. Z druge strani pa morajo vse svoje pridelke iz istega vzroka ceneje prodajati. Ljudje imajo prav. Prav gotovo je, da se umetna gnojila v ljub-ljanski okolici bolj izplačajo kakor pa na primer v Belokrajini.

Zaraditega je želeti, da bi se cena umetnim gnojilom tako na-stavila, da bi bila saj po glavnih središčih naše dežele enako visoka kakor je v Ljubljani. Po tisti ceni, kakor se prodaja apneni dušik v Ljubljani, bi se moral dobiti tudi v Kranju, Radovljici, Novem me-stu, Črnomlju, Metliki, v Krškem, Kočevju in drugod. Ta želja je opravičena, če hočemo, da se bo-do umetna gnojila po deželi sploh bolj razširila.

Na to bi morale delati vse go-spodarske organizacije, ki se pe-čajo s prodajo umetnih gnojil, ker je to v njih interesu kakor tudi v interesu prizadetih krajev. Če je kaj državne subvencije za umetna gnojila na razpolago, naj bi se po-rabila v olajšanje dobave in zni-žanje cen.

Zaradi lažje dobave umetnih gnojil je našim gospodarjem koli-kor mogoče iti na roko in važen korak bi se napravil s tem, da bi se umetna gnojila kolikor mogoče po vsej deželi prodajala za enako visoko ceno. Na kmetovalce po krajih, ki so oddaljeni od glavnega središča in daleč proč od glavnih prometnih zvez in ki žive tudi si-cer v manj ugodnih gospodarskih razmerah, bi se morali ozirati. Potrebam takih gospodarjev bi se moralo na ta način pomagati, ako hočemo, da se bodo umetna gno-jila povsod udomačila in po vsej deželi rabila.

Naše kmetijske organizacije imajo lepo in važno nalogo, da organizirajo prodajo gnojil v tem zmislu.

Z APNENIM DUŠIKOM BODIMO OPREZNI!

Apneni dušik je danes še naj-cenejše dušičnato umetno gnojilo in se odlikuje po tem, da ima 15 do 19 % dušika, ki je najvažnejša re-dilna snov. V 100 kg tega gnojila se nahaja tedaj 15 do 19 kil dušika, ki nas stane sedaj pri ceni 520 K za 100 kg po 27 K kilogram. Razen tega ima še 55 do 60 % apna in 22 do 30 % ogljika v sebi.

Apneni dušik je prav dobro gno-jilo, biti moramo z njim pa pre-vidni, ker je zaradi apna razjedljiv in lahko tudi škodljiv. Previdnosti je treba pri shranjevanju, pri nje-govi porabi in pri trošnji.

Pri shranjevanju apnenega dušika je paziti na to, da ga sprav-ljamo na suh in hladen pro-stor. V vlažnih prostorih se rad kvari in izgubi na svoji gnojilni vrednosti. Zaraditega ga ni skla-dati kraj vlažnih sten ali po vlaž-nih tleh. Spravlja se v vrečah, v kakršnih ga dobimo, ali ga pa na-sujemo po tleh in pustimo v kupih. V tem slučaju je prav, če ga po-krijemo s slamo in povrh še s

praznimi vrečami, da se ne navza-me zračne vlage, ki jo sicer rad pije. Apneni dušik mora biti, ko ga dobimo, suh, in najbolje storimo, če ga čimprej raztrosimo.

Pri porabi apnenega dušika mo-ramo paziti, da ga ne trosimo sku-paj z gnojili, ki imajo v sebi amo-nijak ali pa lahko raztopno fosfo-rovo kislino, kakor n. pr. superfos-fat. Tudi z gnojnico in hlevskim gnojem ga ni dobro spravljati v dotiko, ker bi nam v tem slučaju vihal iz teh gnojil amonijak in se izgubljal na ta način brez haska v zrak. Lahko raztopno fosforovo kislino v superfosfatu bi pa s po-močjo svojega apna pretvarjal v težko raztopno, kar bi bilo zopet škoda. Brez skrbi ga pa lahko me-šamo s kalijevimi gnojili (kajni-tom, kalijevo soljo) pa tudi s su-rovo kostno moko.

Vedeti moramo pri apnenem dušiku tudi to, da nam ne učinkuje v vsaki zemlji enako dobro. V dobri, rodovitni, srednjerahli zemlji nam največ zaleže, najmanj pa v pusti peščeni ali v težki glinasti zemlji in na močvirnih tleh.

Previdnosti pa tudi treba pri gnojenju samem, ker se apneni dušik močno kadi in je ta prah raz-jedljiv in zdravju škodljiv. Trosi naj se zaradi tega pred seboj in n a z a j g r e d e. Če je kaj vetra, pa proč od vetra. Z ranjenimi ro-kami ga tudi ne smemo trositi. Premočno prašenje (kadenje) lah-ko preprečimo, ako ga tik pred trosenjem poskropimo z vodo, toli-ko, da se za potrebo pogasi. To napravimo na ta način, da apneni dušik po tleh plitvo razgrnemo in s pomočjo vrtno škropilnice z vo-do poskropimo in sproti z lopato premešamo. Na 100 kg apnenega dušika se vzame samo 10 litrov vode. Tako pogašen apneni dušik se manj kadi in izgubi tudi svojo jedkost. Seveda ga je treba po ta-kem gašenju takoj raztrositi. Več vode pa ne smemo vzeti, ker bi se sicer rad sprijemal v kepe.

SLAB HLEVSKI GNOJ IN NJE-GA GLAVNI VZROKI.

Hlevski gnoj, ki ga pridelujejo naši kmetovalci, je kaj različen, ne tolikanj na videz kakor pa glede njegove sestave in notranje gno-jilne vrednosti. Mnogi naši gospo-darji pridelujejo slab gnoj, in tudi prav slab gnoj, med tem ko se drugi gospodarji ponašajo z veliko boljšim gnojem.

Vrednost hlevskega gnoja, ki ga dobivamo od naše živine, se ne ravna samo po različnih vrstah naših domačih živali, ampak tudi, kakšno krmo se živini poklada in kako se ji nastilja. Zato pa tudi lahko opazujemo, da pridelujejo po krajih, kjer se živini vobče pokla-da boljša krma, tudi boljši gnoj in da je zaraditega rodovitost njiv in pridelkov na splošno ugodnejša in večja. Nasprotna slika se nam pa odpira po krajih, kjer se preživlja živina vobče s slabšo krmo in so zaraditega tudi vsi njivski in drugi pridelki manj uspešni in manj bo-gati.

Vrednost gnoja se pa v veliki meri ravna tudi po tem, kako mi z gnojem samim ravnamo in kakš-no gnojische imamo.

Po naših vaseh se poklada živini precej enakovrstna krma in se tudi z enako steljo nastilja. Če imajo tedaj nekateri sosedji boljši gnoj kakor drugi — in to opazujemo po naših vaseh — potem je očitno, da smo slabšemu pridelku gnoja sami krivi. In tako je tudi! Kdor gnoj zanemarja, dokler nam leži na gno-

jišču, in če imamo razen tega še slaba gnojlišča v neprimerni legi, potem je več kot naravno, da moramo pridelati slab gnoj.

Gnoj potrebuje tudi dela kakor vsi drugi naši pridelki. Z dobrim oskrbovanjem se vrednost gnoja izboljša in množi, s slabim ravnanjem pa kvari.

Vrednost gnoja se pozna že na gnojlišču, še bolj pa kadar ga nakladamo na vozove in kadar ga trosimo. Slab gnoj se pozna na tem, da je presušen, plesniv, izpran itd. Tak gnoj je malo vreden. Največkrat se pri nas opazuje plesnivost gnoja, ki je velika napaka in vedno posledica premale brige.

Pred slabim gnojem se varujemo s tem, da z gnojem pravilno ravnamo. Gnoj se mora na gnojlišču enakomerno po vsem kupu in ugodno razkrajati, za kar mu je treba primerne množine zraka, toplote in vlažnosti. Vse to pa dosežemo, če izkidanji gnoj na gnojlišču poravnamo in potlačimo. To je dosti majhna zahteva, ki jo lahko vsak izpolni, komur je količkan na tem, da prideluje dober gnoj in da zboljšuje z njim rodovitnost svojih zemljišč in svojih pridelkov.

PREZGODNJE KALENJE SEMEN- SKEGA KROMPIRJA.

Semenski krompir bi ne smel kaliti do saditve. Pri nas se pa zmeraj zgodi, da nam začne že proti koncu zime kaliti in da moramo potem pred njegovo saditvijo klice potrgati. To je napačno! Na ta način gredo v zgubo najmočnejša in najboljša očesa in krompir nam za vse tiste redilne snovi oslabi, ki jih potrgamo s klicami. Namesto, da bi nam glavna očesa dajala močne krompirjeve rastline, se mora novi krompir razvijati iz stranskih in slabših oces. S tem se vsa tudi vsa prva rast nekoliko zakasni. Vse to je pa škoda.

Krompir nam prezgodaj kali zaradi tega, ker nam proti koncu zime zaradi pregorkosti kleti in njene vlažnosti prezgodaj oživi in začne prezgodaj odganjati.

Da preprečimo prezgodnjo kalenje, je treba imeti krompir dosti na hladnem in na suhem. Če je klet gorka in vrh tega še vlažna, jo je treba po potrebi zračiti in z zračenjem hladiti. Dosti je, če je korenenska klet, v kateri shranjujemo krompir, nekaj nad ničlo (0°) topla. V tako hladni kleti se nam korenstvo bolj drži in bolj zdravo ohrani. To opazujemo zlasti lahko v letih, ko nam krompir rad gnije. V gorkih in vlažnih kletih se nam krompirjeva gnijoba veliko bolj širi in dela veliko večjo škodo kakor pa v ledeni in suhi kleti. To si prav lahko razlagamo, če pomislimo, da povzročujejo gnijobo razne glivice, ki potrebujejo za svoj razvoj toplote in vlage.

Ker se v visokih kupih kalenje krompirja hitreje pojavlja, naj se semenski krompir hrani če le mogoče posebej v nizkih kupih. Če ga nimamo v predelih ali zabojih, naj ne leži preveč na debelo, ker se znotraj takih kupov najprej razvija toplota in z njo vred vzbuja kalenje.

Klet je pa treba prezračiti, tudi sedaj po zimi, če je gorka. Z gorkoto se pospešuje namreč tudi vlažnost, ki je v tem slučaju samo škodljiva, ker nam v zvezi s toploto istotako pospešuje prezgodnjo kalenje krompirja. Pozimi odpiramo in prezračujemo klet le *po dnevi* in *po potrebi*. Čez noč je pa okna zapirati in paziti, da se na to ne pozabi.

STREŽBA IN SNAGA — POL- KRME ODVAGA.

Snaženje živine — to delo je pri nas še zelo pomanjkljivo in površno. To pa za to, ker se na potrebno snago premalo važnosti polaga. Marsikdo misli, da je vseeno, ali je žival bolj ali manj snažna. Mnogi so celo mnenja, da je snaga bolj za oko kakor pa za pospeševanje dobrega počutka pri živini in s tem vred tudi za zboljšanje užitka. In zato se živina rada zanemarija.

V resnici ima pa snaga pri živini veliko večji pomen kakor zgolj vnanjo čistoto. Resnica je, da je pri živini, ki se redno snaži, vse kožno delovanje in z njimi vred vsa telesna presnova v zvezi s prebavo veliko ugodnejša in živahnejša kakor pa pri živalih, ki jih v tem pogledu zanemarjamo. Pri živini, ki ji dobro in redno strežemo in čedimo, je ves njen užitek ugodnejši in nam použita krma več zaleže. Od tod se izvaja tudi pregovor, ki pravi, da pomeni dobra čēja — polovico krme. Če ga tudi ne smemo dobesedno jemati, vendar se zrcali v njem vsa resnica božjega počutka in dosledno tudi boljšega užitka pri živalih, ki jih dobro oskrbujemo.

Poglejte živali, ki žive zunaj v divjem stenju! Ali ste že opazovali kedaj na njih tako nesnago kakor jo vidimo pri živini po naših hlevih? Ali niste opazili, kako se te živali dan za dnevom same snažijo in čedijo?

Živina, ki je priklenjena pri jaslih in ki se mora vleči na njej odmerjeno tesno mesto, se ne more sama snažiti. Vleže se na svoje blato, in namesto da bi se mogla sama snažiti, se mora neprosto-voljno sama onesnažiti. Zato smo pa mi poklicani, da skrbimo za njeno snago! Živini treba nastiljati, da ji damo snažno, mehko in gorko ležišče, treba jo je pa razen tega tudi čistiti s četjo in česalom. Živina naj bo v hlevih tako snažna kakor je zunaj snažna divja žival in tiste domače male živali, ki lahko same skrbijo za potrebno telesno snago. Le redno očejene živali se počutijo dobro. To pa ima za posledico, da nam take živali dajejo boljše užitke.

SLABE POSLEDICE MRZLIH HLEVOV.

Naši hlevi morajo imeti stanovitno in ugodno toploto. Ni dobro, če so pregorki, ravno tako je pa tudi napačno, če so premalo gorki ali mrzli.

Potrebno toploto v hlevih morajo dajati in vzdrževati živali same. Prostorne razmere hleva morajo biti zaradi tega v skladu s številom živali in z vrsto živine. Če je hlev preveč prostoren, tedaj prevelik, potem je premrz, ker ga v tem slučaju ne morejo živali zadostno greti.

To je pa na škodo vsi reji in vsemu užitku, ki ga iščemo pri živini. V takem hlevu porabi namreč živina preveč krme za proizvajanje potrebne telesne toplote, tako da ostaja premalo krme za dajanje pravega užitka. V takem hlevu nam mlada živina slabo vspeva, krave nam pa manj molžejo itd. Z eno besedo, užitek je manjši in to vse iz enostavnega vzroka, ker se preveč krme potroši za proizvajanje telesne toplote. Na ta način se pa krma po nepotrebnem zapravlja!

Preveliki in mrzli hlevi so v zimskem času velika napaka pri naši živinoreji, ker se živali v takih hlevih slabo razvijajo in so sploh slabše za užitek.

Pri letošnjem pomanjkanju krme se to dvakrat huje pozna. Prvič smo morali nekaj glav živine od-

prodati in hlevi niso tako polni kakor bi morali biti za vzdrževanje potrebne hlevske toplote. Drugič ne moremo v mrzlih hlevih ob letošnjem pomanjkanju s krmo tako varčevati, kakor bi bilo treba in kakor bi lahko varčevali v hlevih, ki se sami po sebi vzdržujejo pri zadostni toploti.

Hlevska toplota igra važno ulogo za uspešno rejo živine in bi bilo nujno želeli, da se naši gospodarji tudi za to vprašanje malo bolj zanimajo, zlasti sedaj v zimskem času. Preveliki hlevi naj se pregrade, da ne bo trpela živina zaradi prenizke toplote in da se ne bo pičila letošnja krma po nepotrebnem tratila.

Gospodarstvo

RIBARSKI TEČAJ NA BLEDU.

V dneh od 28. do 30. decembra lanskega leta se je vršil na Bledu prvi tečaj za umetno ribogojstvo. Tečaj je vodil naš najboljši in svetovno vpoštlevani ribarski strokovnik profesor Ivan Franke ob primernem številu udeležencev.

Na Bledu se nahaja še staro ribje vališče ob potoku Rečica, ki tvori glavni dotok jezera. To vališče je dal odsek za ribarstvo pokrajinske uprave, oddelka za kmetijstvo, adaptirati ter opremiti z novimi modernimi, takozvanimi Scherbelhuberjevimi valilnimi aparati; v nekaterih bližnjih studencih pa je dal napraviti provizorična vališča, tako da znaša kapaciteta celotne naprave do pol milijona iker. Te blejske naprave so le začasne, ker se namerava zgraditi to leto nov moderen ribogojni zavod v Bohinju z velikim vališčem (za poldrug milijon iker) in primernimi ribniki za odgojevanje ribjega zaroda. Načrti za to največjo ribogojno napravo so že izdelani in zagotovljen je že tudi potreben kredit. Iz tega centralnega zavoda se namerava zalagati vsa manjša lokalna vališča z ikrami, dočim bi se zarod dobavljati direktno ribarskim gospodarjem. Predpogoj razvoju ribarstva pa je, da se zainteresirane temeljito spoznajo z vsemi posli ribogojstva in da so jim tudi praktično kos. V to svrhu je sklenil spredaj omenjeni odsek prirediti večdnevne ribarske tečaje, katerih prvi je bil zadnje dni lanskega leta na Bledu. Čas za prireditve takih tečajev določa narava sama. Kakor lansko leto, tako so se drstile tudi letos postrvi spričo majhnih vodá izredno pozno, vsled česar se je vršil glavni lov za pleme baš v Božiču.

Na tem prvem tečaju je obdelal izkušeni ribarski nestor, profesor Ivan Franke, v svojih predavanjih splošne nauke o ribah in ribogojstvu, predvsem pridobivanje iker, njih umetno oplojevanje in valenje. Poleg tega pa so imeli udeleženci tudi priliko, praktično spoznati vsa dela v ribjem vališču, osmukanje dela v ribjem vališču, osmukanje plemenk in samcev, vlaganje iker v valilnice (ali ležnice), primerno reguliranje vodnega dotoka itd. Končno se je gospod predavatelj dotaknil tudi vprašanja prepotrebne varstva naših ribjih vodá in zatiranja škodljivcev ribarstva, proti katerim treba nastopiti z vsemi sredstvi. Zadnji dan se je priredil kratek izlet v Šotesko, kjer nudi Savska Bohinjka vse različne oblike gorskega toka. Tu je videti mnogo dristišč, posebno od postaje nizdol do mostu in pod jezo v Štengah.

V zgodnji pomladi, ob času vlaganja zaroda v proste vode, se bo vršil drugi ribarski tečaj na Bledu, ki bo obravnaval v glavnem odgojevanje zaroda in umno gospodarjenje v ribjih vodah. Želeli je, da bi

se tega tečaja udeležili poleg kmetijskih in gozdarskih strokovnjakov zlasti naši kmetovalci, ki imajo priliko in veselje, udeleževati se pri našem še tako silno zanemarjenem ribogojstvu.

TEČAJ ZA KERAMIČNO (LONČARSKO) SLIKANJE.

Za razvoj lončarske industrije v Sloveniji so dani vsi predpogoji. Primanjkuje pa tehničnih moči. Ker v naši državi še nimamo posebnih keramičnih šol, keramična obrt je pa vendar zelo razširjena, četudi še na najprimitivnejši stopnji, se je odločil urad za pospeševanje obrti kraljevine SHS. v Ljubljani, da priredi po svojem strokovnem učitelju tekom leta več v lončarsko (keramično) stroko spadajočih tečajev.

Koncem leta 1921. je priredil za lončarje, ki so še ponajveč zaposleni v domači obrti, splošen lončarski (keramični) tečaj, na katerem so se obiskovalci seznanili z napredkom lončarske (keramične) industrije ter so se jim pokazale vse napake v njihovem obratovanju.

V kratkem namerava prirediti poseben tečaj za keramično slikanje na majoliki in porcelanu. Tečaja se lahko udeleži vsakdo, ki se zanima za tozadevno slikanje ter ima že predizobrazbo v risanju in slikanju.

Interesenti naj ustmeno ali pisмено prigrasijo svojo udeležbo v uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, Ljubljana.

= Vrednost našega denarja. Dne 18. t. m. se je dobilo: za 293 do 294 in pol krone 1 dolar, za 4 naše krone 100 avstrijskih kron, za 495 do 500 naših kron 100 češkoslovaških kron, za 2350 do 2410 naših kron 100 francoskih frankov, za 150 naših kron 100 nemških mark, za 1275 naših kron 100 laških lir.

= Žitne cene v Novem Sadu dne 16. januarja: Pšenica 1500 do 1520 K, rž 1160 do 1180 K, ječmen ozimni 1040 do 1060 K, ječmen boljše kakovosti 1100 do 1120 K, oves 950 do 980 K, koruza 1135 do 1140 K, moka št. 0 20 do 20.50 K, krušna moka 17.40 do 18 K, otrobi 7.40 do 7.60 K, fižol novi beli 11.40 do 11.50 K, stari fižol 10.40 do 10.60 K.

= Cene na ljubljanskem trgu. Govejo meso se plačuje po mesnicah 36 K zadnji del; na trgu prednji del 28 K, zadnji del 32 K. Večji promet imajo cenejše stojnice, ki prodajajo po 21 K prednji del in 23 K zadnji del. Prašičjega mesa primanjkuje: plačuje se kare 50 K kg, ostali deli 46 K kg. Telečje meso 36 K. Moke primanjkuje v Ljubljani občutno. Cena je 22 K za št. 0. Jajca se razprodajajo po 6 K komad.

= Cene svinjam v Mariboru. Na mariborski svinjski sejmi dne 13. januarja je bilo pripeljanih 64 prašičev in so bile cene sledeče: 5 do 6 tednov stari, komad 300 do 400 K, 6 do 8 tednov 500 do 600 kron, 4 do 6 mesecev stari 800 do 900 K, 8 do 10 mesecev stari 1500 do 1600 K. Eno leto stari prašiči 2500 do 3000 kron, poldrugo leto 4000 do 4500 kron, polpitane svinje kilogram žive teže 30 do 41 K, plemenske 30 do 32 kron.

= Nove sladkorne cene v naših tvornicah. Naše tvornice sladkorja so ponovno povišale svoje prodajne cene. Sedaj stane: kristalni sladkor 50 K, sladkor v glavah 55 do 55.50 K, v kockah 60 kron 1 kg pri nakupu celega vagona. Ako se kupi samo pol vagona, se povišajo te cene za 50 vinarjev pri 1 kg. Ako se kupi manj nego 50 meterskih stotov, a najmanj 10, se povišajo cene za 1 krono pri 1 kg.

Prijava vina. Minister za finance je odredil, da so proizvajalci vina v Sloveniji zavezani v roku 10 dni od dneva, ko so izprešali vino, prijaviti dobljene količine vina finančni kontroli. Proizvajalci vina, ki opuste to prijavo, kakor tudi oni, ki ne prijavijo finančni kontroli prodane količine vina pred prodajo kupcu, se kaznujejo zaradi prestopka zoper red po čl. 85. trošarinskega pravilnika (kazen 100 dinarjev in ob vsaki ponovitvi 300 dinarjev). Kupci vina pa, ki ne prijavijo kupljene količine vina finančni kontroli, se smatrajo za tihošapce in so podvrženi kazni iz člena 77. trošarinskega pravilnika. Ta kazen znaša — razen redne trošarine in zaplembe blaga — pet- do desetkratni znesek prikrajšane trošarine.

Seja vinarskega in sadjarskega odseka Maribor Kmetijske družbe za Slovenijo se vrši v soboto dne 21. januarja v prostorih vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Na dnevnem redu bo med drugim tudi poročilo o poteku in uspehu vinarskega sejma o priliki ljubljanskega velikega sejma, ter posvetovanje o ustanovitvi posredovalnice za prodajo in nakup vina, sadja in vseh izdelkov vinarstva in sadjarstva.

Sejmi v Gradacu v Beli krajini se bodo vršili šestkrat na leto, in sicer: 21. januarja, 11. marca, 13. maja, 8. julija, 9. septembra in 25. novembra. Sejmi bodo konjski, živalski in kramarski; prvi bo 11. marca. Ker je Gradac zelo prijazen kraj in nekako središče dela Bele krajine, sejmišče se pa nahaja tik ob samem kolodvoru, bodo ti sejmi gotovo vedno dobro obiskani.

Pravilnik za kmetijske šole. V kmetijskem ministrstvu je podpisan pravilnik o ureditvi kmetijskih šol v naši državi. Naloga teh šol je v prvi vrsti pouk o sadjarstvu, vinogradništvu, nadalje pouk o predelovanju vina.

Obrtne pravice meseca decembra v Mariboru. Decembra je

bilo izbranih v Mariboru 11 obrtnih pravic, nanovo podeljenih pa 22.

Ponarejeni italijanski bankovci. V Trstu se je pojavilo v zadnjem času mnogo ponarejenih bankovcev po 1000, 500, 100 in 2 liri. Opozorjamo naše ljudi, ki imajo posla z italijanskim denarjem, da naj bodo previdni.

Dve novi tvornici v Novem Sadu. V Novem Sadu nameravajo osnovati tvornico za vžigalice in tvornico tkanin.

Damski prikojevalni tečaj. Urad za pospeševanje obrti priredi damski prikojevalni tečaj. Pri sprejemu se bodo v prvi vrsti upoštevale samostojne krojačice in krojači. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo do 21. t. m. v uradnih prostorih na Dunajski cesti št. 22 v Ljubljani.

Beleške

+ V Zagrebu je bil izvoljen za župana s 34 glasovi zopet blokaš Vekoslav Heinzl, dočim je demokrat Kresić dobil le 5 glasov. Pri prvi seji zagrebskega občinskega sveta je prišlo do burnih prizorov in pretepov. Odbornik župnik Rittig je zaklical proti galeriji, odkoder se je slišal glas: «Živel kralj Aleksander!», da je to izzivanje. Mestni zastopniki so položili sicer vsi zaprisego, vendar se je videlo, da se iz prisege norčujejo. Zagrebska «Slobodna Tribuna» piše, da je bila ta seja zagrebskega mestnega zastopa naj-sramotnejša, ki se je kdaj izvršila.

+ Za ali proti izvozu živil. «Domoljub» agitira za izvoz živine in živil sploh, «Straža» pa pravi, da bi bilo dobro izvoz živil sploh za nekaj časa ustaviti, ker bi s tem padle cene. Ne samo, da bi se naš kmet s prepovedjo izvoza živil ne strinjal, temveč bi zabrana izvoza predmetov, ki so naše glavno izvozno blago, pomenila še katastrofalnejše padanje naše valute, ker bi iz ostal glavni izvoz. Take nezmislne

predloge stavlja klerikalni list, ki gobežda, kritizira in zabavlja neprestano čez ministre, kar je seveda zelo lahko. Mnogo težje je delati. Kadar hoče «Straža» kaj «kunšnega» povedati, kar se le redkokdaj zgodi, pa je že narobe. Če bi gospe od «Straže» postavili za ministre, bi izgledalo danes v Jugoslaviji malo hujše kot že izgleda. V streljanju izza plota in v babjem klepetanju je «Straža» izurjena, kaj drugega ji pa ne gre. «Straža» meni, da bi taka zabrana znižala draginjo, seveda ne pomisli, da bi cene živil padle samo trenutno, a bi se potem s še večjim padanjem valute cene vsemu ostalemu blagu podražile v neizmernost, čemur bi zopet sledilo neobhodno ponovno podraženje živil. — Kdor kritizira delo drugih, mora sam boljše znati, to si naj «Straža» zapomni.

+ Denar je denar. Klerikalni poslanec Skoberne, ki je prišel v parlament namesto poslanca samostojne kmetijske stranke Kirbiša, zahteva od upravnega odbora narodne skupščine, da mu izplača vse dnevnice od početka, kar je skupščina delovala. Zakaj pa? Ker ni opravljal svojega poslanskega posla, ni bil vendar nič oviran v svojem navadnem poklicu in zaslužku, ravno tako ne more tudi poslanec Kirbiš nič za to, če se mu je reklo, da je izvoljen in če je potem on šel kot poslanec v Beograd in vlekli dnevnice. Dosedanji poslanec Kirbiš menda ne bo vračal dnevnice Skobernetu. Ali pa mogoče Skoberne smatra državo za molžno kravo, katero je treba vleči, dokler kaj iz nje kaplja. Če bi vsi delali na tak način, kot klerikalec Skoberne, bi se davki kmalu še bolj povečali, ker država nima vrta, na katerem bi denar kar sam od sebe zorel.

+ «Velevažno» zborovanje. Pri frančiškanih v Mariboru se je vršilo v sredo zborovanje duhovnikov obdravskih in slovenjebistriških dekanij. Klerikalni listi pišejo, da je to

zborovanje velevažno za razvoj III. reda sv. Frančiška. S takšnimi tercijskimi bedastostmi tratijo danes zlati čas in se onjavijo ljudje, namesto da bi šli med narod in ga brez vsega «ongavljenja» s škapulirji in s tretjimi redi učili in vzgajali, da se ne bi dogajale tako žalostne stvari, kot je bil umor orožnika pri Brežicah. Tretji redi, h katerim ne pristopi razun omenjenih tercijskih nihče drugi, ne bodo pripomogli k temu, da se iztrebi surovost. Tudi očenaši, ki se izmolijo v ta namen po cerkvah, so brez pomena, če ne greste med narod in ga učite prav od osebe do osebe. Samo s coprnijami in z zanašanjem v to, da bo že bog na račun kakega očenaša pomagal, ne zaleže nič, o čemur ste gospodje gotovo tudi sami dovolj prepričani.

+ Škapulirjev primanjkuje. V «Glasniku» toži nekdo, da silno primanjkuje škapulirjev, in pripominja da bi nič ne storilo, če bi bili tudi dragi, samo da bi bili. Človeku se obrne želodec, ko čita kaj takega. Danes v prosvetljenem dvajsetem stoletju pride brumna duša in globoko — menda iz svoje najgloblje duševne potrebe — zavzdihne po škapulirju. To se čuje, kakor tožba Culukafra ali Hotentota po čarodejnih predmetih. Zakaj pa je sploh škapulir potreben? Kakšne koristi za dušo imaš od njega? Ako si lopov, ti lopovščine škapulir gotovo ne odvzame, kakor ti je ne odvzame žegnana voda, ako si falot, škapulir te ne bo očistil. Namesto da bi naša duhovščina vzgajala narod v lepih verskih resnicah in ga učila morale, ga navaja na zunanost in na komedijo. Naša duhovščina izvaja s takimi stvarmi poganske običaje v katoliško cerkev. Sicer je pa za vzdihom po škapulirjih najbrže drugo ozadje. Kmalu bomo najbrže čuli z dežele, da jo je ta ali oni kutar mahal po kmetih in s povoljnim uspehom mešetaril s škapulirji. Denar je denar, kakorkoli se ga «zasluži».

Sultan in njegovi trije sinovi

(Arabska pripovedka.)

V državi Yemen je vladal mogočen in bogat sultan. Ko je začutil, da prihaja zadnja ura, je poklical svoje tri sinove k sebi in dejal: «Kmalu bom zapustil to zemljo; pred svojo smrtjo pa še hočem svoje premoženje pravično razdeliti med vas tri. Ali se hočete v slogi in miru pokoravati mojim željam?» Sinovi so mu obljubili.

«Najstarejšemu od vas zapustim državo,» je dejal sultan, «drugemu zaklade in tretjemu svoje zbirke in posebnosti. Nihče naj drugega ne oškoduje! Pomagajte bratovsko drug drugemu!» Nato so morali bratje očetovo poslednjo voljo podpisati. Kmalu nato je sultan umrl.

Tako miroljubni pa, kakor so se sinovi pokazali pred umirajočim očetom, pa oni v svojem srcu niso bili. Ko je hotel najstarejši prevzeti vladu kot sultan, sta se mu oba brata uprla. Prišlo je do velikih prepirrov in kmalu bi se bila vnela državljanska vojna. Končno so državni vezirji predlagali, naj predložijo sinovi zadevo kakemu državi podložnemu sultanu v odločitev. S tem predlogom so bili vsi trije sinovi zadovoljni. Podali so se složno na pot k najbližjemu sultanu. Med potjo so počivali na neki loki, okoli katere je tekel studenec. Kdor bi jih videl tako mirno sedeti skupaj, se šaliti in južnati, ta bi ne mogel verjeti, da

so se podali na pot z namenom, poravnati hude prepire.

Ko so vsi trije bratje tako hodili, je spregovoril nenadoma eden od njih: «Tu je šla gotovo pred kratkim časom kamela, ki je nesla na eni strani žito, na drugi pa slaščice.»

«Resnično,» je vzkliknil drugi, «in slepa je tudi bila na eno oko.» «In dlake na repu tudi ni imela,» je pripomnil tretji.

Komaj so s tem pogovorom končali, je pristopil lastnik kamele, ki je bil ta pogovor slišal. Ker so se znamenja, o katerih so bratje govorili, natančno ujemala, in je kamela gospodarja bila pred kratkim ukradena, je mislil lastnik za gotovo, da so mu jo bratje ukradli. Bratje so zatrjevali, da jo niso mogli ukrasti, ker je niso niti videli. Lastnik pa je vztrajal na svojem sumničenju in hotel zatožiti brate pri sultanu.

«To lahko storiš,» so mu odgovorili bratje, «k sultanu hočemo tudi mi in ti bomo mirno sledili.» Ko so se približali palači, so javili sultanu svoj prihod, in on je zapovedal, naj pustijo prince k njemu. Lastnik kamele jim je sledil in je začel takoj zahtevati svojo pravico. Na vprašanje, kaj želi, je razložil celo zadevo o kameli ter pripomnil, da so se bratje po svojem razgovoru izdali. Sultan jih je vprašal, če je to resnica. «Gотовo,» so dejali, «mi smo vse to govorili, toda kamele nismo nikdar videli.»

«Kako pa sta mogla vedeti,» je vprašal sultan, «tako natančno za posamezna znamenja kamele?»

«Ker je bila trava na eni strani ceste popašena, smo domnevali, da je kamela na eno oko slepa. Da nima več dlake na repu smo spoznali po tem, da smo videli na potu ležati povsod izpadlo dlako od repa, in kjer se je kamela pasla, smo videli na eni strani vse polno muh, iz česar smo sklepali, da je morala nositi na eni strani sladke predmete, ki so muhe privabili, na drugi strani pa le žito.»

Sultanu se je ta bistroumnost bratov tako dopadla, da je zavrnil tožbo lastnika kamele, in povabil brate, ki so se mu zelo dopadli, prijazno v svojo palačo.

Priredil jim je razkošno večerjo. Ko je eden bratov prelomil kos kruha, je dejal: «Ta-le kruh je pekla bolana ženska.» Drugi je jedel kozje meso in meni, da je kozo dojila psica; tretji je celo trdil, da je sultan podtaknjen otrok.

V tem trenutku je vstopil sultan in zaklical razjarjen: «Vi lažnjivci, kako morete trditi take neresnice!»

«Gospod, poizvedite natančno v vaši palači, če so naše izjave neresnične,» so vzkliknili bratje soglasno.

Razjarjen se je podal sultan takoj v harem in čul tam v svojo največjo jezo, da je kruh res gnetla bolana ženska, in da je bila koza, katere mati je umrla, dojena od neke psice.

Potem je tekel sultan v sobo svoje matere in ji grozil s takoj-

šnjo smrtjo, če mu na mestu ne pove, čigav otrok da je.

Mati mu je prestrašena priznala, da je on otrok neke sužnje in da je bil istočasno z njeno lastno hčerjo rojen. Ker je hotela takrat sultanu, ki si je bil silno želel prestolonaslednika, napraviti veselje in se je vsled rojstva hčere bala, da izgubi sultanovo naklonjenost, je podtaknila njega kot sina.

«S tem si ti postal dedič te države, zato premisli sedaj, če sem ravnala slabo za tebe.» Sultan je uvidel, da je bilo njeno dejanje njemu koristno, in se je vrnil zopet k bratom.

Vprašal jih je ves začuden, kako da so mogli tako natančno vse vedeti.

«Seveda,» so odvrnili principi, «da je bil kruh pečen od bolane ženske, smo spoznali po tem, ker se je drobil. Ženska ni imela dovolj moči za gnetenje. Da je bila koza dojena od psice, je razvidno iz tega, da je imela na kosteh mast, kar je skoro samo pri psih slučaj. In da ti nisi pravi sultan, smo spoznali iz tega, ker si se branil sesti z nami za mizo, čeprav smo mi enakega rodu s tabo.»

«Resnica,» je odgovoril sultan, «toda zakaj ste prišli k meni po svete, ker ste vendar sami dovolj modri. Ubogajte me, vrnite se domov, ravnajte se po željah vašega očeta in živite složno skupaj.»

Princi so se ravnali po njegovem svetu in storili odslej naprej vse tako, kakor jim je nasvetoval njihov umirajoči oče.

+ Pri nas se katoliška vera ne preganja. V vatičanskem listu zavrača papeški nuncij v Beogradu Cherubin odločno vse trditve o protikatoliški propagandi v Jugoslaviji. Cherubin je pač pozabil vprašati naše klerikalce. Ti bi mu gotovo povedali, kako so preganjali kje blizu Albanije, v Macedoniji, v Banatu itd. kakoga katoliškega duhovnika in zapirali katoliške šole. Klerikalni listi vedno radi pišejo o stvareh, ki se godijo daleč.

Novosti

* Naš kralj ne mara, da bi mu država zvišala dohodke. Kakor poroča beograjska «Samouprava», je kralj Aleksander odklonil po novem proračunu predvideno povišanje civilne liste (kraljevih dohodkov) na 3 milijone dinarjev. Svojo odločbo je motiviral kralj z nujno potrebo varčevanja pri vseh državnih izdatkih. — Po dosedanjem proračunu ima kralj civilne liste 1.200.000 dinarjev letno, dočim je prejmal kot prestolonaslednik 120.000 dinarjev; princ Gjorgje dobiva letno 60.000 dinarjev, ostali člani kraljeve hiše pa ne dobivajo od države nikake apanaže.

* Čestitke Nj. Veličanstvu kralju. Ministrski predsednik Pašić je v imenu vlade čestital kralju Aleksandru I. k zaroki.

* Kraljev dvor v Dubrovniku. Zastopniki dubrovniškega meščanstva so prosili našega kralja, naj si v dvoru starodavnih dubrovniških knezov uredi svojo dubrovniško rezidenco. Kralj je ponudbo sprejel in se vrše sedaj v dvoru najnujnejša popravila.

* Zdravstveno stanje ministra dr. Žerjava. Bolezen ministra za socialno skrbstvo dr. Žerjava se je v toliko izboljšala, da ne obstoji nevarnost za njegovo življenje.

* Odlikovan je bil z redom belega orla III. razreda minister n. r. g. dr. Vekoslav Kukovec.

* Minister n. r. dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju se preseli tekom treh mesecev s pisarno v Maribor.

* Mariborska organizacija demokratske stranke otvori posebno tajniško pisarno.

* Poročil se je v Ljubljani gosp. Engelbert Franchetti z gđe. Celestino Rantovo. Čestitamo!

* Umrl je v Beogradu general Pavle Sturm - Jurišić, bivši osebni adjutant kralja Petra. Bil je po rodu Prus in je vstopil svoječasno kot mlad pruski oficir v srbsko armado.

* Umrl je v Beogradu general Miloš Božanović, bivši srbski vojni minister.

* Umrl je v Kranju v starosti 82 let bivši dolgoletni župan lekarnar g. Karel Šavnik, eden starih prvoboriteljev iz dobe narodne probuje. Naj v miru počiva!

* Umrl je v Mariboru g. Franc Pavlič, kaplan od Sv. Ruperta v Slovenskih goricah. Pokojnik je služboval tudi v Laškem trgu in Pilšanuju. Doma je bil od Sv. Ruperta v Slovenskih goricah. Umrl je na jetiki, ki si jo je nakopal v vojaški službi. N. v m. p.!

* Prva ženska pomočnica v pleskarski obrti. Gospodična M. Wergles, hčerka mariborskega pleskarskega mojstra je bila te dni izprašana v Mariboru iz pleskarske obrti z dobrim uspehom. Werglesova je prva slovenska pomočnica v pleskarstvu.

* Morilci orožnika pri Brežicah. Razburjenje med prebivalstvom brežiške okolice radi zločinskega umora se še vedno ni pleglo. Javno mnenje soglasno zahteva najostrejšo kazni za surove zločince. Pretečeno nedeljo se je neumornemu orožništvu posrečilo slednjič aritirati še zadnjega izmed zverinskih morilcev, to je mlajšega Varlečevega sina, ki je zvalil nesrečnega orožnika v zasedo in ga tam zgrabil zahrbtno od zadaj, tako da so ga mogli drugi pobiti. Sedaj se nahaja pod ključem

končno vseh devet do sedaj znanih morilcev in njihovih sokrivcev. Prijeti morilci in njihovi sokrivci bodo počakali obsodbe v zaporih okroglega sodišča v Celju. Grozno je to zlodejstvo a še žalostneje je to, da ljudstvo postaja vedno bolj surovo in se ne straši izvršiti niti tako zverinskih zločinov. Tu se pač pozna tudi politični in moralni vzgojni vpliv nekaterih že popolnoma posurovelih časopisov, kakor klerikalne «Straže», ki jim ni do drugega, kakor da hujskajo in vzbujajo sovraštvo. Pisanje «Slovenskega gospodarja» in «Straže» ima svoj lep delež na posurovelosti med ljudstvom.

* Sodnijska obravnava proti rudarjem v Tuzli. Dne 12. januarja se je pričela v Tuzli obravnava proti rudarjem, ki so obtoženi, da so se z orožjem v roki uprli policijskim in vojaškim oblastvam o priliki rudarskega štrajka meseca decembra 1920. Obravnava se vrši zaenkrat samo proti 12 obtožencem, kesneje pa jih pride pred sodišče še 343. Glavni obtoženec je Slovenec Karel Zeleznik, ki taji vsako krivdo ter pravi, da je bilo gibanje izključno le delavska borba za izboljšanje delavskih razmer.

* Velika zapuščina. V Ameriki je umrla neka gospa Vidič, Dalmatinca, in zapustila 100.000 dolarjev splitski bolnici. V našem denarju je to okrog 28 milijonov kron.

* Ubit izdajalec. Dne 7. januarja so našli kakih 50 m onstran naše meje pri Postojni ubitega 25letnega Josipa Urha, znanega slovenskega renegata, ki je pristopil k fašistom. Zadet je bil od več krogelj. Žalostna smrt ostudnega izdajalca.

* Velik sneg je zapadel v nedeljo skoro po vseh krajih naše države. Vlaki so imeli vsled snežne ovire povsod velike zamude. V Ljubljani je imel vsled snega tramvaj neprilike. O snežnih zametih poročajo tudi iz drugih držav.

* V Bučecovcih so se vsled smrti dosedanjega župana vršile nove županske volitve. Izvoljen je bil napredni kmet gosp. Martin Kolmanič.

* V Metliki je imenovan za gerenta tamošnjega gospodarskega odbora g. Julij Kopinič, tamošnji posestnik in gostilničar.

* V Zrkovcih pri Mariboru je obolela vsa osemčlanska rodbina učitelja g. Zemljiča na španski bolezen.

* V Kravem potoku je umrla gđe. Milka Žerjav. N. v m. p.!

* V Šoštanju je umrla nadarjena dijakinja 4. razreda gđe. Slavka Košanova na jetiki. N. v m. p.!

* Led na Donavi. Iz Beograda poročajo, da je radi ledu na Donavi promet parnikov med Beogradom in Pančevom ter Veliko Gradiško začasno ustavljen.

* Gladni volkovi. Iz južnih krajev naše države prihajajo poročila, da so se vsled debelega snega in hudega mraza pojavile cele črede gladnih volkov, katere tira glad naravnost pri belem dnevu v človeške naselbine. Ker preži na vseh potih izstradana in pobesnena zverjad, je promet na nekaterih mestih naravnost onemogočen. Volkovi so napadli in ogrizli mnogo ljudi. Ker ni izključeno, da so volkovi stekli, se morajo vsi ogrizeni zdraviti v Pasteurjevem zavodu v Nišu. Tudi v okolici Sarajeva so postali volkovi ljudem nevarni, posebno pa še ponoči.

* Na smrt obsojen je bil v Novem Sadu Sakula Vasta, morilec ravnatelja sladkorne tvornice v Bečkereku.

* Tatinska zalega. V Ljubljani so izsledili tatinsko zalego, ki je kradla že dalje časa razne predmete v trgovini z železnino Breznik & Fritsch. Vodja zalege je bil uslužbenec tvrduke Josip Kočmur. Z njim so aretirani vajenec Anton Velkavrh, neki pek z Iga, in hlevar gostilne «Pri levu», bivši hlapec tvrduke po imenu Franc.

* Ta ne bo več kradel. Meseca februarja 1921. je prišel 26letni K. M. iz Vintrovcev pri Ptuj na obisk k Francu Sokanu in mu pri tej priliki izmaknil tisoč kron vredne čevlje, s katerimi je pobegnil v Trst. Ker ni imel potnih listov in se je posluževal samo nemškega jezika, so ga tržaške oblasti aretirale in izročile končno, misleč da je avstrijski državljani, v Gradec. V Gradcu niso imeli o njem nobenih podatkov, njegovim navedbam pa tudi niso verjeli in so ga imeli tako nad pol leta v preiskovalnem zaporu. Šele sedaj se je ugotovila identiteta in je bil izročen mariborskemu sodišču. Zaradi par čevljev je torej sedaj že v tretji državi pod ključem. Tega so menda sedaj že v toliko izučili, da ne bo več kradel.

* Bogat rabelj. Najbolj produktivni rabelj do današnjega časa je bil — razen sedanjih sovjetskih krvnikov — Egipčan Achmarni, ki je umrl 1. 1912. On je v svoji dolgoletni praksi pomagal 578 osebam iz te doline solz na oni boljši svet. O njem se govori, da ni bilo bolj hladnokrvnega rabelja kot je bil on. Brez vsakega najmanjšega sočutja je položil zanjko na vrat obsojenca in zategnil vrv. Dobival je za svoj krvavi posel kajpada dobro plačo, a vrh tega je še prodal obešenčovo obleko in vrv ter je dobro živel. Imel pa je še v Gizehu svojo zemljo, ki mu je tudi precej nosila. Umrl je kot bogat človek ter zapustil svojim potomcem 10.000 funtov šterlingov, kar znaša v našem denarju čez 10 milijonov jugoslovenskih kron.

IVAN ROJNIK:

BELA LJUBLJANA.

Nekaj ljubeznivega ima to mesto na sebi. Že od mladih nog dasi sem bival daleč proč, sem rad zahajal semkaj po raznih opravkih in vedno dobro izhajal. To so mi zagotavljali tudi drugi, celo Nemci, ki so gledali pri nas vse z veliko nezaupnostjo in neprijaznostjo. In res ne najdeš pogosto toliko vesele prijaznosti, dobrodušnosti in rezke odkritosrčnosti, nego v ljubljanskih naprednih krogih. Na tisoče sem imel znancev v teh krogih tekom dolgih let, a niti eden me ni varal v najmanjši zadevi, zato še vedno rad prihajam sem in se veselim bujnega razvoja v življenju tega mesta, odkar je postalo naša tretja prestolica.

Na ulici pa me je osupnilo vselej velikansko število duhovnikov, menihov in nun. Na vsak deseti korak srečaš tako osebo in ako ne prihajaš slučajno iz Španije, Rima ali Tibeta, moraš to opaziti in vzbuja se ti nehote nezaupnost v ljudi, ki potrebujejo toliko spovednikov in redijo toliko lenuhov v svoji sredini.

To ni zdrav pojav. Svetovna vojna je zlo še povečala. Menda iz cele Evrope so privreli ti ljudje v Ljubljano in Slovenijo, ki je bila vsled samovlade izdajalca Sušteršiča znana kot najbolj klerikalna in nazadnjaška dežela daleč po svetu. Tu predejo sedaj svoje mreže in udobno živijo na račun našega blagostanja in mnogo bo treba še vstrajnega dela zlasti med kmeti, pa tudi med ljubljanskim meščanstvom, da izgine ta narodna sramota od nas.

Stoinstoletna navada se je tako globoko zajedla v nekatere plasti našega naroda, da se je le s težavo otresa in se najdejo v tem oziru prave neverjetnosti v rodbinskem življenju. Tako poznam v Ljubljani pri socialnih demokratih organiziranega železničarja, ki je navdušen sodrug, doma pa morajo njegovi ubogi in ljubljani otroci vsak večer izmoliti vse razumljive in nerazumljive molitve, vero, šest resnic, očenaš, naglavne in vnebo-

vpijoče grehe itd. ter nazadnje rožni venec, drugače poje palica in ne dobe siromaki verečje. Gledal sem te revčke, kako brezmiselno klepetajo besede, ki jih ne razumejo, in se z vsemi silami borijo zoper spanje.

Da rodi taka vzgoja, ki ne gre otroku v srce, temveč navaja deco le na slepo klepetanje, žalostne sadove je tudi klerikalcem znano, a njihov cilj: brezmiselna navada slepega hokuspokusa je dosežen in prinaša obile sadove v obliki dobro plačanih očenašov in maš. Za poslednje so klerikalci v Ljubljani posebno vneti, ker so razni patri dosegli prav mešetarsko izurjenost v izžemanju na ta način, da pravijo: tudi maša grešnega duhovnika je veljavna, samo da je plačana z dobrim namenom. To se pravi: samo da je denar v naši bisi, pa je vse dobro.

Oj, Ljubljana bela! Ako pridejo cigani med tvoje zidovje in ti jih gostoljubno sprejmeš, tedaj ti za denar zaigrajo krasno pesem, ako si v stiski in moraš k oderuhu, tedaj ti da za denar vsaj nekaj popisanega papirja, — samo temna gospoda ti ne da za obile darove ničesar, obljubi ti le nekaj, česar nima, ker le z mašo si nihče nebes ne kupi, ako ni poštenjak. Ni vrag, da bi tako opravilo ne neslo milijonov in da ga je treba braniti z vsemi silami, kar vestno delajo ljubljanski časopisi: «Slovenec», «Novi čas», «Domoljub», «Bogoljub», «Glasnik» in «Zamorček».

Ljubljana, ti si tretja jugoslovanska prestolica, ti si bela, prijazna in gostoljubna, a «Glasnik» prinaša pozive: «Proč s Srbi!» in ima sploh vsebino, ki je komaj primerena za afriške zamorce, ne pa za nas. Kdaj, Ljubljana bela, izginejo temne sence s tvojega jasnega obraza?

ROPARSKI NAPAD NA BANKO PRI BELEM DNEVU.

Dne 16. t. m. se je izvršil pri belem dnevu roparski napad na Bolaffijevo menjalnico v Trstu.

Po 12. uri, ko je na ulici polno ljudi, so vstopili v omenjeno menjalnico štirje moški in namerili samokrese na Bolaffijevega sina, njegovega strica Zaccutija in enega uradnika, ki so se nahajali v lokalu. Eden roparjev je z dvema streloma usmrtil Bolaffijevega sina, skočil k blagajni in pograbil iz nje denar. Zaccuti je hotel streljati z brovnin-gom na roparje, pa je samokres odpovedal.

Med tem se je na ulici zbrala gruča ljudi in roparji so pobegnili. V bližini je stal avtomobil in v tega so skočili trije roparji, dočim sta četrtega prišla dva stražnika. Prijetemu roparju je eden priskočil na pomoč, izstrelil šest strelcev na stražnika, zadel enega smrtno, drugega pa nevarno ranil. Potem so skočili vsi roparji v avtomobil in se brzo odpeljali.

Ranjeni stražnik je streljal za avtomobilom. Pozneje se je izkazalo, da je bil avtomobil ves prevrtan po kroglah in znotraj krvav. Javil se je namreč šofer, ki je vozil avtomobil, in izpovedal, da so ga roparji s samokresi prisilili, da jih je odpeljal v neko skrivno ulico, kjer so izstopili in izginili.

Ljudstvo je vsled tega predrzne-ga napada silno razburjeno. Saj se podobni roparski napadi neprestano ponavljajo.

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!
Ne pozabite na brate onstran mej!

Zdravstvo

STRAŠNO ŠIRJENJE SPOLNIH BOLEZNI.

Zalostne so številke, ki jih podajajo javnosti policijska poročila v raznih mestih Jugoslavije. Število onih žensk, ki jih je prišla policija v Ljubljani zaradi tajnega vlačugarstva, je tudi precejšnje in ni, da bi se kratkomalo molče prečitelo ter vzelo na znanje kot gotovo dejstvo brez potrebnega razmišljanja o vzrokih tega žalostnega pojava in o nje- ga usodepolnih posledicah za naš narod.

Ne samo pri nas v Sloveniji, temveč v vsej Jugoslaviji sploh se veča, kakor povodenj, število onih, ki so spolno bolni. To okuževanje našega naroda preti biti pogubonosno. Ni prav vse to pripisovati težkim posledicam vojne. So še drugi številnejši vzroki temu, zlasti pa socialno stanje gotovih plasti našega naroda. Dognano je, da se udajajo prostitutki največ hčerke iz vrst nameščenstva — javnega in zasebnega, obrtnikov in upokojujencev!

Iz mest pa se širi ta kužna pošast tudi v sela in v kmetijske domove!

Gorje nam in našim otrokom, ako se pravočasno ne zatre ali vsaj omeji ta kužna povodenj!

Kako strašna čuda o širjenju spolnih bolezni bi mogli pripovedovati zdravniki in to pri mladih ljudeh, sosebno pri šolski mladini. Te številke, kadar bi se objavile, bi izzvale pravcato presenečenje. Spolno zlorabljenost, ki se je v poslednjem času začelo naravnost grozno širiti, preti uničiti našo mladino. Širjenje nemorale in spolnih bolezni ima svoje globoke vzroke v celotni socialni zgradbi današnje človeške družbe. To se ne da preprečiti z nikakršnimi brzo podvzetimi in ostrimi merami. Ali z hitrimi in ostrimi merami se more pripomoči k preprečenju širjenja spolnih bolezni.

Vsi na noge in v boj proti kužni povodnji! Proč od alkohola, ki je glavni pomočnik širjenja nemoralnosti in spolnih bolezni! Država naj se dvigne in naj žrtvuje, kolikor je v njeni moči, denarnih sredstev za pobijanje te kužne pošasti! Treba je iti s prosveto med najširše množine našega naroda, da se jim pomore do zopetnega dvignjenja k moralni zavezi. Pobija naj se laž, da je spolna bolezen »sramotna« bolezen, vsled česar si priprosti človek potem ne upa poklicati zdravnika. To je bolezen, kakor pač vsaka druga in je bolj kot kakšna druga bolezen potrebna zdravljenja.

Dela naj se na to, da se vsak tak bolnik takoj podvrže zdravniškemu lečenju, a država naj pomore pri nabavah za to potrebnih zdravil! Z zdravjem svojih državljanov bo dobila država nazaj mnogo večje vsote, kakor jih bo za zdravljenje spolnih bolezni porabila. Toda treba je hiteti, ker hitra pomoč je dvojna pomoč!

* * *

Z Kako se mrzle noge ugrejejo? Najbolj priporočljivo je, da se zavije noge v posteljo s kako flanelasto ali volneno zavijačo. Ravno tako dobro služi za ugreje mrzlih nog primerna vrečica, ki je znotraj obšita s flanelastimi ali volnenimi krpicami. Taka vrečica naj sega še čez koleno in v njej naj bo prostora dovolj za obe nogi. Vendar pa mora biti vrečica tako prirojena, da se jo lahko snaži in pere. Pri uporabi volnenih zavijač bodi pripomnjeno sledeče: Predno greš v posteljo, poprej primerno ogrej zavijačo, nato pa jo razprostri po dolnji polovici ležišča, in sicer tako, da se kar najbolj udob-

no zavijejo noge do kolen. Na ta priprosti način se mrzle noge hitro ugrejejo, ne da bi se bilo treba bati pri tem kakega omehkuženja.

Zanimivosti

VOJNA IN NJENE ŽRTVE.

Strašna vojna, ki je divjala skoro po vsem svetu celih pet let, je pustila grozne posledice v vsakem oziru. Velikansko število ljudi je izgubilo tekom vojne svoje življenje. Lakota in slabe medvojne življenske razmere so zavladele milijonom ljudi mladim in starim, zlasti pa otrokom v nežni mladosti težke rak-rane njihovemu zdravju in telesnemu razvitku. Te posledice so pogubonosnejše od mnogih drugih, ki jih je ostavila za seboj krvava svetovna vojna.

Ogromnega števila vojnih žrtev vseh na vojni udeleženih držav še niso mogli popolnoma ugotoviti, ker v mnogih izmed teh držav vladajo še povsem neurejene razmere in to zlasti v Rusiji ter v nasledstvenih državah v Srednji Evropi. Vendar so pa dosedaj ugotovili približno število vojnih žrtev, ki gre v strašne milijone. Najžalostnejše je pač dejstvo, da dosega pogubonosne posledice vojne najvišje številke baš v nekrvavih žrtvah evropskega prebivalstva, to je v strašnem zmanjšanju števila porodov in v silnem zvišavanju umrljivosti.

Navedene številke, ki govore debele knjige, nam predložijo število žrtev svetovne vojne in od začetka svetovne vojne do sredine leta 1919.

Izgube na porodih znašajo:

Francija	1,500.000
Italija	1,400.000
Nemčija	3,600.000
Ozemlje bivše Avst.-Ogr.	3,800.000
Velika Britanija	350.000
Belgija	175.000
Bolgarija	155.000
Rumunija	190.000
Srbija	320.000
Ostala Evropa (Rusija, Poljska i. dr.)	8,300.000

Skupaj . . . 20,250.000

Izgube vsled povišanja umrljivosti:

Francija	1,840.000
Italija	880.000
Nemčija	2,700.000
Ozemlje bivše Avst.-Ogr.	2,000.000
Velika Britanija	1,000.000
Belgija	200.000
Bolgarija	360.000
Srbija	1,330.000
Ostala Evropa (Rusija, Poljska i. dr.)	4,700.000

Skupaj . . . 15,130.000

Celokupne izgube dosežejo torej ogromno vsoto 35,330.000. Za toliko je izgubila Evropa vsled vojnih posledic samo na svojem prebivalstvu in to zgolj vsled zmanjšanja števila porodov in vsled silnega zvečanja umrljivosti njenega prebivalstva, povzročene vsled slabega življenja med vojno in vsled razširjenja raznih bolezni med vojno.

Vsakega gotovo tudi zanimajo številke onih žrtev, ki so padle v vojni. Tudi ta števila gredo v milijone!

Pojdimo po vrsti:

Nemčija	2,000.000
Ozemlje bivše Avst.-Ogr.	1,500.000
Velika Britanija	800.000
Francija	1,400.000
Italija	600.000
Belgija	115.000
Bolgarija	65.000
Rumunija	159.000
Srbija	659.000
Ostala Evropa (Rusija, Poljska i. dr.)	2,500.000

Skupaj . . . 9,829.000

Te krvave številke nam marsikaj povedo! Mala, a junaška Srbija je dala več krvnega davka, kakor pa tista Italija, ki se vedno ponaša s svojim »junaštvom« in z »velikanskim« številom padlih za njeno »slavo in sveto pravico« ter za razširjanje njenih državnih mej — zlasti proti vshodu — to je proti nam Jugoslovanom, ki smo vsled tega izgubili 600.000 naših bratov po krvi, jeziku in duhu! To dejstvo jasno izpričuje, da ni bilo onim, ki so delali »mir« in pisali »mirovne« pogodbe, mnogo do tega, da vzpostavijo v Evropi red in mir na podlagi medvojno od njih reklamiranih 14 Wilsonovih točk ter da preprečijo nove razprave in prepire med narodi.

Pred svetovno vojno je bilo v Evropi število žensk večje za preko 5 milijonov od števila moških. Po vojni se je to število potrojilo in znaša 15 milijonov. Zanimivo je tudi, koliko moških je bilo vpoklicanih k vojakom v posameznih državah, ki so se udeležile svetovne vojne. Tako se je dognalo, da je bilo za časa vojne vpoklicanih k vojakom v Nemčiji 35 od sto, v bivši Avstro-Ogrski tudi 35 od sto, v Angleški 25 od sto, v Franciji 36 od sto, v Italiji 29 od sto, v Belgiji 20 od sto, v Bolgariji 23 od sto, v Rumuniji 19 od sto in v Srbiji 31 od sto.

* * *

HUDE ZIME V NEKDANJH ČASIH.

Leta 401. je bila tako huda zima, da je zmrznila cela površina Črnega morja.

Leta 763. ni zmrznilo samo Črno morje, temveč tudi Dardaneli.

Leta 822. so vse evropske reke zmrznile tako, da so mogli najtežji vozovi voziti preko njih celi mesec.

Leta 1184. je zmrznila celo v topli Italiji reka Pad od Kremone do morja. Drevje je pokalo vsled silnega mraza.

Leta 1236. je zmrznila Donava do dna in ostala tako nekaj mesecev.

Leta 1432. in 1433. je zmrznilo po kleteh vino, da so ga morali sekati s sekirami.

Leta 1658. je prešel švedski kralj Karel X. z vojsko preko zmrznjene Baltičkega morja.

Leta 1709. je zmrznila zemlja preko tri metre globoko.

Leta 1740. so zgradili v Petrogradu iz ledu palačo okoli 17 metrov (52 stopov) dolgo in okoli 7 metrov (20 stopov) visoko. Led, iz katerega so palačo gradili, je bil 1 meter (3 stope) debel. Pred ledeno palačo so postavili 6 ledenih manjših topov, katerih kolesa so tudi bila iz ledu, in 2 težka topa. Te topove so nabili in na 60 korakov daljine izprožili proti debeli deski. Desko je prebilo, ne da bi se topovi razpočili.

Leta 1744. in leta 1745. je zmrznila reka Temza, ki teče poleg Londona, in je ostala dalje, nego mesec dni zmrznjena.

V letih 1814., 1830., 1845. in leta 1848. so zmrznila velika jezera v Švici, velike reke v Srednji Evropi ter deli Nemškega in Baltičkega morja.

Zadnje hujše zime so bile leta 1870. in leta 1879. Tudi za letos obetajo hudo zimo. Upajmo pa, da bo ostalo samo pri obetanju in da nas prehud mraz v resnici ne bo obiskal.

* * *

JAPONKA IN DRUŽINSKO ŽIVLJENJE.

Neki pisatelj, ki je živel mnogo na Japonskem, pripoveduje zanimive podrobnosti o družinskem življenju Japonk, ki so prave sužnje napram možu kot poglavarju družine.

Nekega dne je bil v veliki evropski restavraciji v Tokiju, kamor je prišel tudi neki evropsko oblečen Japonec s svojo ženo in hčerjo. Japonec si je naročil meso in pivo ter pričel jesti in piti z velikim tekom. Zenske so ga plaho gledale in molčale. Na mizi je stal vrž vode, toda Japonke si niso upale postreči vkljub očitni žeji. Končno je pristopila hči k očetu in ga prosila, če sme piti vodo. Oče je milostno dovolil in kmalu ni bilo v vrču niti kapljice vode.

Japonka mora vedno paziti, da ustreže skoro vsaki želji svojega moža. Ko pada dež, mora držati nad možem dežnik, če tudi je sama premočena. Japonka skoraj ne sme spati, ker mora biti vedno pripravljena, da jo pokliče mož. Vkljub vsemu temu pa more mož, kadar hoče, poslati svojo ženo k njenim roditeljem nazaj. Njihova vera dovoljuje možu 7 razlogov, iz katerih more na mestu odpustiti svojo ženo.

Tretjina vseh zakonov se konča z razporoko, ki jo zakrivi mož, ker si žena nikdar ne upa provzročiti razporeke, ker izgubi v tem slučaju pravico na otroke. In če jo je mož še tako onečastil, se žena vedno poslovila od njega z besedami: Ostani zdrav!

* * *

VSTAJO V EGIPTU VODI ŽENSKA

Kakor poročajo listi, se širi v Egiptu vstaja, naperjena proti angleški nadvladi. General Allenby je dobil iz Anglije ojačenje, da zaduši vstajo domačinov, kar mu baje tudi uspeva. Voditelj egiptovskih vstašev je Zuglul paša. On je za časa vojne bival skupno s svojo ženo v Parizu, odkoder je vodil protiangleško gibanje.

Ko se je vrnil v Egipt, ga je dal general Allenby zapreti na otoku Malti. Vsled tega je prišlo do prvih nemirov, ki pa so ponehali takoj, ko je prišel Zuglul-paša iz zapora ter zopet prevzel vodstvo nacionalističnega gibanja.

Ko se je vse umirilo, je začel Zuglul-paša spominjati angleško vlado na stare obljube. Za časa vojne, ko je Anglija rabila vojakov in denarja, je obljubljala Egiptčanom vse mogoče pravice, toda ko se je vojna zmagonosno končala, ni ostalo od vseh teh obljub ničesar.

To je ogorčilo nacionaliste, zato so zahtevali, da se prejšnje obljube izvrše. Vsled tega je bil voditelj Zuglul-paša ponovno zaprt in prišlo je do nove vstaje, ki traja še sedaj. Toda tokrat Zuglulova žena ni spremila moža v zapor, ostala je zunaj ter prevzela sama v roke vodstvo vstaje.

V Kahiri in po drugih mestih Egipta je imela več govorov, iz katerih je razvidno, da prav dobro pozna svetovno in egiptovsko politiko. Ljudstvo je šlo za njo, ker je govorila v imenu moža. Vse gibanje zadnjih dni vodi sama, vkljub vsej pažnji policije in zasledovanju. Pokazala pa je tudi največje junaštvo pred vojsko, ki je napadala njene vrste. Do danes še ni bila ujeta. Allamby ima nalog, da jo zapre.

Pariški listi so prinesli te dni njeno sliko, ker je Parižanom znana še izza njenega bivanja v Parizu med vojno.

Razno

× **Kako se obvaruješ pred žepnimi tatovi in vlomilci?** Zagrebške »Novosti« prinašajo naslednih deset zapovedi, kako se obvarujemo žeparjev in vlomilcev, ki so človeški družbi v današnjem času najbolj za petami. 1. Pregledaj dobro vsakega tujca, ki prestopi prag tvoje hiše ali stanovanja ter ne daj nobenemu neznancu kake nepremišljene informacije o tvojih sostanovalcih in sosedih. Pouči o tem tudi svoje nastavljenice in usluž-

bence. 2. Izvršuj natanko predpise glede prijave. Nič ni slabše kot domač tat. Ne zadovolji se na ustmenne podatke prijavitelja, temveč zahtevaj od njega dokumente. 3. Ne imej doma večjih vsot denarja in dragocenosti, temveč jih shranjuj v bankah, ki so danes še najbolj varne. 4. Pri sebi nosi le toliko denarja, kolikor ga rabiš. Pred odhodom z doma preštej denar. V gneči, v tramvaju, v vagonu, v cerkvi itd. zapri sukno ali plašč, denarnico pa shrani v notranjem žepu. 5. Na potovanje vzemi le najpotrebnejšo prtljago ter je ne puščaj izpred oči. 6. Predno zapustiš stanovanje, se prepričaj, če vsi zapahi in ključavnice dobro funkcijonirajo. 7. Ne zagrne oken, če odpuščaš. 8. Ne puščaj pismenega obvestila o svojem odhodu na vratih. 9. Javi vsako izpremembo, ki jo zapaziš v svojem stanovanju, najbližjemu stražniku ali komisarijatu. 10. Kadar hodiš po ulicah, kupuješ v trgovinah, ne pazi samo, na svoj posej, temveč tudi na svoje imetje, ki ga imaš pri sebi.

× **Žalostna smrt v ledu.** Američanec Walter Gojne je bil radi svojih hitrih psov, ki so ga vozili na saneh, znan po širnem svetu. Na vseh svetovnih dirkah je vsled urnosti svojih psov dobival prve nagrade. V zadnjem času pa je ta ljubitelj zimskega sporta in psov izgubil brez sledu. Vedelo se je samo to, da je odšel s sanmi, v katerih je bilo upreženo devet psov. Sedaj pa so Gojna našli. Sneg in led na obali jezera Moose je začel kopneti. Iz snega in leda se je pojavil zmrznjeni Walter Gojne s svojimi sanmi in v njih upreženi psi! Psi stoje, kot ne bi bili mrtvi in so podobni kipom.

× **Nagrada za najgršega človeka.** V skoraj vsakem mestu je že danes navada, da se razpiše tekma za lepoto in najlepše dekle dobi prvo nagrado. V Ameriki, deželi vseh neverjetnosti, pa so napravili nedavno drugače. Razpisali so nagrado za najgršega človeka, ki se bo pojavil. Oglasil se je neki mehiški Indijanec Jezus Memije ter brez vsakega pogovora sprejel nagrado. Zanimivo pa je, da je takoj potem, ko je bila njegova slika priobčena v listih, dobil nešteto ženitnih ponudb od raznih lepotic, ki so bile vse pripravljene, da mu napravijo raj na zemlji, toda Indijanec je zaničljivo — odkimal.

× **Samomor iz radovednosti.** Nedavno si je v Parizu končal življenje mlad mož, ki je za časa vojne prišel kot ameriški vojak na Francosko. Samomor je izvršil pod zelo tajinstvenimi okoliščinami, tako da se je sprva splošno mislilo, da gre za zločin. Medtem pa se je našlo pismo samomorilca, katero je vso zadevo pojasnilo. V pismu je izjavil, da si je vzel življenje zato, ker bi silno rad vedel, kaj se zgodi z njim po smrti.

× **Borba z levinjo.** V južnem Transvaalu je nek orožniški častnik, ko je jezdit na izprehod, naletel na skupino Burov, ki so mu s ponosom kazali ujetega mladega leva. Vendar pa so se bali napada levinje, ki se je nahajala v bližini. Častnik je šel takoj iskat zverinjo. Ko je došel v bližnji gozd, je zapazil med drevjem leva, pripravljenega na skok. Nastavil je karabinko in z dobrim strelom je leva ubil. Ko je počil strel, je sko-

čila iz bližnje votline levinja, zgrabila častnika za desno roko ter ga vrgla raz konja. Karabinka je med tem zletela daleč na stran, tako da je imel v obrambo samo levo roko. Razvil se je med obema strašen boj. Ko so prihiteli domačini, so našli častnika nezvestnega, zraven njega je obležala mrtva levinja. Častnik jo je z levo roko stisnil za goltanec ter jo suval s tako silo z nogo v želodec, da jo je ubil. Njemu pa je levinja tako razmesarila desno roko, da so mu jo morali odrezati.

Ženski kotichek

MATERE, ČUVAJTE DECO!

Ni dolgo temu, ko je v neki vasi zgorelo dete. Starši so ga spravili na peč ter so šli k bližnjemu hramu po koruznico. Ko se vrneta domu, se jima nudi strašen prizor: otrok na peči je bil popolnoma obžgan, oblekici ni bilo več sledu; vsa je na njemu zgorela. Ubogo dete je pa komaj še dihalo. Odpeljali so ga sicer takoj v bolnico, a je že čez par ur umrl.

Kako se je mogla pripetiti tako grozna nesreča? Čisto lahko. Na peči so ležale vžigalice. Ko je bilo dete samo napeči, se je najbrže dolgočasilo. Zagledavši vžigalice, se je z njimi igralo, dokler se ni slučajno ena vnela ter mu užgala tudi oblekico. Tako je moralo ubogo dete umreti v groznih mukah zaradi brezskrbnosti svojih staršev.

A taki slučajji niso redki. Kolikokrat se dogajajo take nesreče! Včasih so res krivi nesrečni slučajji. Večinoma pa je vzrok materina brezbriznost. Brez vsega varstva ostajajo ubogi otroci doma. A mati se niti to-

liko za nje ne pobriga, da bi vse iz otrokove bližine pospravila, kar bi mu moglo postati nevarno. Koliko se je že govorilo in pridigovalo zoper vžigalice, ker se je že nešteto-krat pripetilo, da so otroci zažgali. A vse to še ni zamoglo spametovati mater. Po eni strani imajo matere svoje otroke za tako izredno pametne, da na nesrečo niti ne mislijo: «O moj tega ne stori, tega že ne!»

Toda na razumnost otrokovo se ni nikdar zanašati. Česar še ni nikoli storil, enkrat ga vendar miče. Mater niti ne pomislijo, kaj bi znalo spraviti otroka v nesrečo. Čisto brezmiselno ga zaprejo v hišo tik ognjišča, na katerem je še živ ogenj, poleg goreče svetiljke itd. in čuditi se je samo, da se ne dogaja še več nesreč. Toliko premišljenosti pa vendar lahko zahtevamo od odraslega človeka — od matere, da ogenj pogasi, vžigalice v omaro zapre in svetiljko odmakne na varno mesto, ako misli zapustiti hišo za dalj časa.

Najpametnejše bi seveda bilo, ako bi malih otrok sploh nikdar ne pustila samih. Navadno se izgovarjajo s preobilim delom. A v večini slučajev bi se dalo vse lepo opraviti, ne da bi ostali otroci brez varuha. Vzemimo n. pr. gori navedeni žalostni slučaj. Oče in mati sta šla istočasno z doma. Zdaj v zimskem času pa res ni tako nujnega dela zunaj hiše. Vse delo se vrši večinoma le v hiši in na dvorišču. Zakaj sta šla tedaj oba? Ali bi bila res hiša trpela tako ogromno škodo, če bi bil mož sam privlekel tisto nesrečno koruznico domov ter pustil ženo pri otroku. Gotovo ne. In nesreča se ne bi bila pripetila. In tako, ali približno tako je v sto in sto slučajih.

Naše ljudstvo se vse premalo briga za svojo deco. Sam, zapuščen leži dostikrat ubogi črvček na mokri, ponesnaženi blazinici v svoji zibelki. Muhe brencijo okrog njega, sedaje mu na obrazek in ga neusmiljeno pikajo. Soba je seveda zaduhla, vlažna in neprezračena. In tu mora prebiti ubogo dete svoje mlade dni. Koliko mučeništvo mora pretrpeti ubogo dete že v prvem letu svoje dobe, o tem menda matere še niso premišle-vale; kajti ako bi razumele kako potreben je novorojenčku čist zrak, prosto gibanje in suho ležišče, gotovo ne bi moge svojih lastnih otrok tako nečloveško mučiti.

A koliko je tudi za poznejši razvoj odvisno od prve otroške dobe! Otroci, ki prebije svojo prvo mladost v zaduhlih, vlažnih, temnih prostorih, ne zaostaja samo telesno, ampak tudi duševno. Tak otrok ostane top, ko pa pride šolska doba, se slabo uči, ker je zamudila njegova mati v prvi njegovi dobi pomagati njegovim mali duši do krepkega razvitka.

Torej matere, čuvajte svojo deco. Negujte jo kot svoj najboljši dar božji! Ne smatrajte jih vedno za nadlogo, za potrebno zlo, temveč za to, kar so v istini: za vaše največje imetje, za vašo najboljšo srečo. Vse vaše misli in čustva posvetite svoji deci, da bodele odredile zdrav, lep in krepk rod.

Tiše ljudi v vseh delih sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“

kot lepotilo (kosmetikum)

na nego sob, sobnega zraka in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistilnega in osvetočnega delovanja kar najbolje. Ravno tako je prijeten kot krepka, blaga delujoča in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbtn, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnoge močnejši in učinkovitejši neg francoske znanje in splošno najboljše sredstvo te vrste. Tisočkrat priznan! Z nametom in poltine 22 vsehov

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 48 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 108 K
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 216 K
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 324 K

POSTNINE PROSTO na Vodo pošla. Kder denar prej pošlje, doli se pošlje v marci.

PRIMOT: Elsa obliži za kurja očesa po 6 K in K 7-8; Elsa mentolni kličič 12 K; Elsa pooblašni prašek 12 K; prave Elsa stije olje 36 K; Elsa netna voda 24 K; Elsa kolonjska voda 44 K; Elsa šamanski miris 44 K; glicerina po 6 in 20 K; Lysoil, Lysoform 30 K; Lysoil čaj 3 K; Elsa mentolni prašek 16 K; strop za podgana in miši po 6 in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar.
STUBICA donja, Elsatrg št. 369
40-1 (Hrvaško). 45/144/11

Varčna gospodinja
rabi edinele

GAZELA MILO

ki je najboljša
in najcenejša!

CEMENTNE

strešne opeke zidno kamenje

se izdelujejo najbolje z

„AMBI“

strojem za strešne opeke

in

„PAX“

strojem za zidno kamenje.

Ti stroji se izdelujejo v vseh državah celega sveta, in imajo prednost pred vsemi enakimi stroji zaradi posebne konstrukcije.

Opeke so glede kakovosti enake vsaki glineni robu, po ceni in se lahko proizvajajo na vsakem stavbišču ter se vozni stroški prihranijo.

Ponudbe in obiski inženjerja brezplačno.

Zagreb FERRUM d. d. Mažuraničev trg št. 5.

Delniška glavnica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na kajizice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obročevanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valuta, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeki, nakaznice in akreditivo na vsa tujina in zvezna mesta.

Daje predujme: za vrednostne papirje in za blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzena naročila in jk izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.